

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยราชธานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ พัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเชิงวิชาการ ของผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักศึกษา นักวิชาการ และผู้สนใจ ทั้งในและนอกสถาบัน
3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการวิจัย การพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ที่จะสามารถนำไปอ้างอิง ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

กำหนดการเผยแพร่ กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม

ที่ปรึกษา

นายกสภามหาวิทยาลัยราชธานี

ดร.วิลาวัณย์ ต้นวัฒนพงษ์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชธานี

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองสุข วันแสน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกวิทย์ มณีธร	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก	มหาวิทยาลัยพะเยา
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวงศ์ พูนพล	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย วงษ์นายะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยนันท์ ไซตวนิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณทรัพย์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
อาจารย์ ดร.สุรางคณา มัณยานนท์	มหาวิทยาลัยราชธานี
อาจารย์ ดร.วรรณกร ศรีรอด	มหาวิทยาลัยราชธานี

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer review)

รองศาสตราจารย์ ดร.จิณฉัตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ	มหาวิทยาลัยราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนคิด มะเสนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรรณทรัพย์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ดร.ปัญญา ตรีเลิศพจน์กุล	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1
อาจารย์ ดร.อภิรักษ์ ศรีศิริ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
อาจารย์ ดร.สุรางคณา มัณยานนท์	มหาวิทยาลัยราชธานี

ผู้ประสานงานและเผยแพร่

อาจารย์เมธาวี ตันวัฒนะพงษ์	อาจารย์กนกกาญจน์ ศรีสุรินทร์
อาจารย์ธนาศักดิ์ ช่ายกระโทก	อาจารย์สิริมา บุรณ์กุล

ติดต่อกองบรรณาธิการ

มหาวิทยาลัยราชธานี เลขที่ 261 ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลแจระแม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000
โทร 045-319-900 ต่อ 135 โทรสาร 045-319-911 E-mail: jriss@rtu.ac.th

พิมพ์ที่

บริษัท ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด เลขที่ 56 ถนนแก้วเสนา ตำบลวารินชำราบ อำเภวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี 34190 โทรศัพท์ 0-4532-4777-9 โทรสาร 0-4532-4788

บทบรรณาธิการ

เมื่อมีก้าวแรกแล้วก้าวที่สองก็เริ่มต้นเพื่อนำไปสู่ก้าวที่สาม ที่สี่ และก้าวต่อไป ในการเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่งานวิชาการทางสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่อไป เพื่อให้ความตั้งใจในการเป็นสื่อกลางในการตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์ กองบรรณาธิการใคร่ขอความร่วมมือสมาชิก และผู้สนใจได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้วิจัยและนักเขียนบทความได้ส่งผลงานของตนเองมาเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฉบับต่อไปด้วย หรือสมาชิกหรือผู้สนใจทั่วไปอาจจะร่วมเขียนบทความ หรือผลงานการวิจัยของตนเอง ส่งมาร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ทางสังคมศาสตร์ร่วมกับมหาวิทยาลัยอีกก็ได้

หลังจากวารสารฉบับปฐมฤกษ์ได้รับการเผยแพร่ออกไป กองบรรณาธิการก็ได้รับการติชมจากผู้อ่านที่เป็นประโยชน์หลายประการ เช่น ได้รับการชมด้านมาตรฐานของรูปเล่มและการจัดพิมพ์ การคัดเลือกบทความและการกลั่นกรองบทความ ขณะเดียวกันยังพบว่า มีข้อบกพร่องในการพิสูจน์อักษรบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่กองบรรณาธิการต้องตระหนักและใส่ใจมากขึ้น กองบรรณาธิการขอขอบคุณทุกข้อสังเกตเพื่อให้วารสารของมหาวิทยาลัยได้มาตรฐานยิ่งขึ้น

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบและประเมินบทความวิจัยก่อนการตีพิมพ์ในครั้งนี้ และขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกบทความเช่นกันที่มีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ใหม่อีกหนึ่งมิติในครั้งนี้ ขอขอบคุณครับ

รองศาสตราจารย์ ดร. สมาน อัสวภูมิ

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิชาการ

มิติใหม่ของห้องสมุดชุมชน: แหล่งเรียนรู้และบริการครบวงจร

สมาน อัครภูมิ

1

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
ของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ปริยากร ปรีโยทัย, สุภัทรรช ทวีจันทร์

8

ผลกระทบของความเครียดที่มีต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชี
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ภัทร์พิชชา วรพิมพ์รัตน์, สุภัทรรช ทวีจันทร์

21

การสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคับสิทธิในการรับรู้
ข่าวสารของประชาชน ศึกษาคดียาเสพติด

वलันต์ กอบคำ, กรันต์ ธนธูเทพ, พิศิษฐ์ กันธทิพย์, มนไท ประมูลจักโก

35

การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา : กรณีการขอปล่อยตัวชั่วคราว

ทินกรณ ทองบุราณ, กรันต์ ธนธูเทพ, พิศิษฐ์ กันธทิพย์, มนไท ประมูลจักโก

50

ปริทัศน์หนังสือ

“Professional Learning Communities: An Implementation Guide
and Toolkit” by Foord and Haar

สมาน อัครภูมิ

59

มิติใหม่ของห้องสมุดชุมชน: แหล่งเรียนรู้และบริการครบวงจร

สมาน อัครภูมิ¹

บทคัดย่อ

ห้องสมุดเป็นคลังข้อมูลและแหล่งเรียนรู้สำคัญของสถานศึกษา ชุมชน ประเทศ และโลก อยากรู้ว่าประเทศไหน หรือสังคมใดให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของประชากร หรือสมาชิกของสังคมหรือไม่นั้น ดูได้จากการให้ความสำคัญกับห้องสมุด และคนใช้ห้องสมุด ผมถือได้ว่าเป็นแฟนพันธุ์แท้ของห้องสมุดและร้านหนังสือคนหนึ่ง ดังนั้นทุกโอกาสที่มีจะต้องเยี่ยมสถานที่สองแห่งนี้เสมอ และในการพาแม่บ้านไปเยี่ยมอาจารย์ ซึ่งเคยเป็นอาสาสมัครเก่าชาวอเมริกันที่เคยสอนเขาเมื่อสี่สิบปีที่แล้วเมื่อสองเดือนที่ผ่านมาถือโอกาสแวะร้านหนังสือหลายแห่ง และห้องสมุดของเมืองที่ไป ซึ่งการไปครั้งนี้คือเมืองซีแอตเทิลกับเมืองเคนเนวิก มลรัฐวอชิงตันนั่นเอง

สิ่งประทับใจที่นำมาเขียนในบทความนี้ก็คือมิติใหม่ของห้องสมุดชุมชนที่เมืองเคนเนวิก ที่เป็นมากกว่าห้องสมุดหรือที่ผมเรียกว่า “แหล่งเรียนรู้และบริการครบวงจร” ดังปรากฏในหัวข้อบทความข้างต้น ส่วนสาระเป็นอย่างไร ผมจะได้นำเสนอต่อไป

Abstract

Libraries are crucial information banks and learning resources of schools, communities, and countries. The library could be used as a yardstick to gauge that nation or society take learning of its people or members seriously or not from the libraries and people using the libraries. The writer is a real fan of libraries and book stores, so the writer usually call at book stores, or visit libraries whenever possible. Two months ago, my wife and I visited her former American Peace Corp Volunteer who taught her some forty years ago, we had chances to visit some book stores and two libraries; one in Seattle and the other in

¹ รองศาสตราจารย์, ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี (Associate Professor, Ph.D. Dean of Graduate School, Ratchathani University)

Kennewick, Washington State. The impressions in this article that the writer would like to share were that of new dimension of Kennewick Community Library. It is more than a library, but “A Learning Resource and Total Service Cycle” as what the writer named it as appeared in the title above. Details of the matter shall be presented as follow.

ความนำสู่เรื่อง

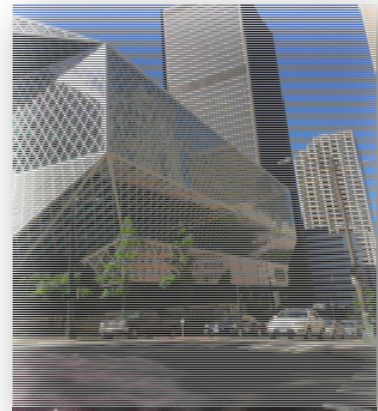
ผมเป็นนักเรียนรู้ชีวิต ทุกสิ่งในโลกคือห้องสมุด การเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด แต่ข้อจำกัดในความเข้าใจและการเห็นคุณค่าของสิ่งที่เห็นจำกัดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในสิ่งที่ทำ และสิ่งที่ต้องการ ห้องสมุดที่รู้จักกันโดยทั่วไปคือ ที่เก็บหนังสือ และสื่อต่างๆ สำหรับผู้สนใจได้มาสืบค้น โดยมีเจ้าหน้าที่คอยจัดการและบริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ จึงทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจว่านี่คือ ห้องสมุด และหน้าที่ของห้องสมุด Wikipedia (2017) นิยามห้องสมุดไว้ว่า คือ แหล่งสารสนเทศ บริการทรัพยากร สารนิเทศในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค วัสดุเทป และโทรทัศน์ ซีดีรอม วีซีดี วีดีดี โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินงาน และมีการบริหารงานตามศาสตร์บรรณารักษ์ อย่างไรก็ตามนักบรรณารักษ์ และนักวิชาการด้านบรรณารักษ์ได้พยายามที่จะพัฒนาทั้งระบบและรูปแบบในการให้บริการห้องสมุดให้หลากหลาย ดึงดูด และเพิ่มความมีชีวิตชีวาในการให้บริการห้องสมุดมากขึ้น เช่น การเพิ่มรูปแบบของแหล่งเก็บข้อมูลและวิธีการให้บริการ รวมทั้งการทำให้ห้องสมุดสภาพเหมือนชีวิตจริงมากขึ้น มีห้องนั่งเล่น มีที่นั่งนอนสำหรับคนง่วง มีที่รับประทานอาหารว่างหรืออาหารสำหรับคนหิว และอื่นๆ แปลว่าบริการเหมือนบ้าน หรือที่เรียกว่า “ห้องสมุดมีชีวิต”

พัฒนาการห้องสมุดมีชีวิตที่นับว่าไปได้ไกลมากคือแนวคิดที่นำใช้ที่ปรากฏในบทความ Living Library (Council of Europe Portal, 2017) โดยนิยามห้องสมุดมีชีวิตว่า แหล่งข้อมูลเพื่อการเรียนรู้แทนที่จะเป็นหนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อออนไลน์ แต่กับเป็น “คนตัวเป็นๆ” ที่เหมือนเวียนกันมาเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้สนใจศึกษาเรียนรู้ นอกจากนื่องค์การห้องสมุดบุคคล หรือ Human Library (Human Library 2017) ได้จัดทำทำเทียบบุคคลที่พร้อมจะให้ข้อมูล และพูดคุยกับผู้ศึกษาค้นคว้าที่จะใช้บริการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคคลที่ห้องสมุดจัดให้ ผู้ใช้ห้องสมุดประสงค์จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับใคร เหมือนเลือกหนังสือที่จะอ่าน ก็จองและยืมบุคคลนั้นเสมือนหนึ่งการยืมหนังสือ ซึ่งก็เป็นห้องสมุดอีกแบบหนึ่งที่

น่าสนใจ ส่วนที่ผมไปพบที่ห้องสมุดชุมชนของเมืองเคนเนดิ มลรัฐวอชิงตันนั้นเป็นอีกมิติหนึ่ง ที่อดใจไม่ไหวที่อยากนำเสนอในบทความนี้ ดังที่ตั้งชื่อบทความว่า “มิติใหม่ของห้องสมุดชุมชน: แหล่งเรียนรู้และบริการครบวงจร” ดังจะได้นำเสนอต่อไป

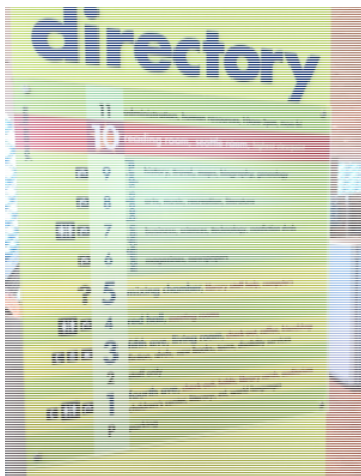
ห้องสมุดเมืองซีแอตเทิล

ห้องสมุดหลายแห่งทั่วโลกกำลังเปลี่ยนรูปแบบการเก็บข้อมูลและองค์ความรู้จากรูปแบบที่เป็นเอกสารมาเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น นับว่าเป็นวิธีการที่ทันสมัยและประหยัดแหล่งที่เก็บเผยแพร่ และค้นคว้า แต่ห้องสมุดหลายแห่งในประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งห้องสมุดที่เมืองซีแอตเทิลนี้ด้วย กลับทำในทางตรงกันข้าม คือยังนิยมเก็บข้อมูลและองค์ความรู้ไว้ในรูปแบบของเอกสาร หรือทั้งสองแบบคือเอกสารและอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งๆ ที่ประเทศนี้ก็มีเทคโนโลยีล้ำหน้ากว่าอีกหลายประเทศที่ล้ำทางด้านเทคโนโลยี แต่หลงไหลในเทคโนโลยีสุดๆ

ห้องสมุดเมืองซีแอตเทิลออกแบบสวยงามมาก ตอนแรกผมเข้าใจว่า เป็นศูนย์การค้าหรือไม่ก็ตึกแสดงศิลปะ (ดังภาพ) แต่พอเดินไปทางด้านหน้าจึงรู้ว่าเป็นห้องสมุดของเมือง หลังจากสอบถามว่าให้บริการคนทั่วไปไหม และได้รับคำตอบว่าเป็นบริการสำหรับทุกคน ผมและแม่บ้านจึงเข้าไปชมด้านใน พบว่าเป็นที่รวมหนังสือและสื่อเพื่อการเรียนรู้มากมาย ชั้นล่างที่ยืม ส่ง และให้บริการต่างๆ เกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุด ถ้าอ่านที่นั่น ก็ไม่ต้องทำอะไรค้นหา และศึกษาค้นคว้าได้ตามสบาย แต่ถ้าจะใช้บริการยืมหนังสือ หรือยืมหนังสือและสื่อเพื่อการเรียนรู้จากห้องสมุดอื่นในเครือข่าย ก็ต้องมีบัตรสมาชิก ข้อสังเกตอีกอย่างคือ ห้องสมุดที่นี่ไม่ต้องผ่านกระบวนการตรวจเข้มก่อนเข้าห้องสมุด เหมือนเมืองใหญ่ และแหล่งท่องเที่ยวเหมือนห้องสมุดในกรุงวอชิงตัน หรือที่เมืองนิวยอร์ก ที่ต้องเดินผ่านเครื่องตรวจวัตถุระเบิดเหมือนหนึ่งกำลังจะขึ้นเครื่องบินอย่างโรยารันั้นครับ

ห้องสมุดเมืองซีแอตเทิลเป็นตึก 12 ชั้น ส่วนใหญ่เป็นหนังสือ ข้อมูล และองค์ความรู้ที่อยู่ในรูปแบบของเอกสาร มีห้องเฉพาะสำหรับหนังสือที่เกี่ยวกับเมืองซีแอตเทิลโดยเฉพาะ มี

ห้องเก็บหนังสือหายาก มีห้องบริการทางหนังสือและข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ สถิติการใช้บริการห้องสมุดอยู่ในระดับมาก และวันที่ผมและแม่บ้านไปเยี่ยมชมห้องสมุดนั้นก็มีผู้มาใช้บริการค่อนข้างมาก ทั้งผู้ใหญ่ นักศึกษา และเด็กที่มาพร้อมผู้ปกครอง ถือได้ว่ามีผู้คนมาใช้ห้องสมุดได้คุ้มค่า และห้องสมุดก็โอโถง สะอาด น่าใช้บริการ เสียตายที่วันนั้นไม่ได้แวะเข้าห้องน้ำว่าเป็นอย่างไร จึงพลาดโอกาสอันสำคัญไป

ความจริงแล้วสาระความรู้มีให้บริการทางอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Facebook, YouTube, Blog, และอื่นๆ แม้จะมีให้บริการที่ห้องสมุดทั่วไป รวมทั้งการสืบค้นที่ห้องสมุดแห่งนี้ด้วย แต่คนก็ไม่ค่อยนิยมใช้ ด้วยข้อจำกัดหลายประการ ที่สำคัญคือการสืบค้นสาระความรู้เหล่านี้ทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ววก่อนหน้านี้มาก แคมิโทรศัพท์สมาร์ทโฟนเครื่องเดียวก็สามารถท่องโลกความรู้ได้ไม่สิ้นสุด เพียงแต่เราจะมีเวลา มีทักษะภาษา และมีความสามารถในการสกัดและเลือกความรู้เหล่านั้นได้อย่างไรเท่านั้น ส่วนประเด็นที่ต้องการชี้ให้เห็นคือ ห้องสมุดที่เมืองซีแอตเทิล และหลายแห่งในประเทศสหรัฐอเมริกา ยังคงสั่งสม เก็บรักษา และให้บริการหนังสือและสื่อเพื่อการเรียนรู้ที่เป็นเอกสารและสื่อตัวจริงไว้ ไม่ใช่แปรเปลี่ยนสื่อดิจิทัลกันเสียทั้งหมด ขณะเดียวกันผมก็อยากเรียกร้องให้ห้องสมุดต่างๆ หาทางนำองค์ความรู้ที่เผยแพร่ในสื่ออินเทอร์เน็ตมาจัดเก็บในรูปแบบของเอกสาร หรือสื่อที่ถาวรกว่าที่จะฝากไว้ในอากาศ แม้ว่าผู้ที่ประดิษฐ์แหล่งเก็บข้อมูลที่เรียกว่า “iCloud” จะมั่นใจขนาดไหนว่าข้อมูลที่เก็บไว้ไม่มีวันสูญหายก็ตาม เรื่องนี้ผมยังหวัหวัระออะไรที่จับต้องไม่ได้ จะยังไม่ไว้วางใจว่ามีอยู่ครับ

ห้องสมุดชุมชนเมืองเคนเนดิก

ผมและแม่บ้านพักและเยี่ยมชมเมืองซีแอตเทิลอยู่หนึ่งสัปดาห์ ก่อนที่อาจารย์เขาจะมารับเราเพื่อเดินทางไปเมืองเคนเนดิก ซึ่งเป็นเมืองเล็กๆ ที่เขาอยู่หลังจากเกษียณอายุแล้ว อาจารย์บิลล์ คอนเนอร์ เป็นทนายความที่ประสบผลสำเร็จอีกคนหนึ่งและมีจุดยืนสำคัญคือการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในคดีความที่ลูกความต้องการความช่วยเหลือ

เป็นที่ทราบกันดีว่า ผู้ที่เรียนกฎหมายและเป็นทนายความในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นนอกจากจะเป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นอาชีพชั้นสูงแล้ว ยังเป็นอาชีพที่มีค่าตอบแทนและรายได้ดีอย่างยิ่ง ผมจึงสงสัยว่าทำไมท่านไม่เข้าเป็นทนายที่เมืองซีแอตเทิล และหลังเกษียณแล้วทำไมไม่ย้ายเข้าไปอยู่เมืองใหญ่ ได้รับคำตอบที่น่าสนใจมากคือ “ความเป็นสังคม” เมืองเล็กมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย และคนในชุมชนรู้จักกันเกือบหมด คล้ายกับประเทศไทยเมื่อสี่สิบปีที่แล้ว แม้ว่าความเจริญแบบที่คนปัจจุบันนิยมจะเข้ามาถึงเมืองเคนเน

วิก เหมือนกับเมืองอื่นๆ แต่เมืองนี้ไม่สุขสบายแบบไม่มีแผน คือเมืองนี้ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกแบบพอประมาณ ร้านค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่นอกเมือง มีสวนสาธารณะ และที่พักผ่อนกระจายหลายจุดในตัวเมือง ที่สำคัญคือมีห้องสมุดชุมชนที่ทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์บริการแบบครบวงจรให้กับสมาชิกของชุมชน ตั้งแต่บริการหนังสือและสื่อเพื่อการศึกษาค้นคว้าพื้นฐานเหมือนห้องสมุดทั่วไป แต่มีเพิ่มขึ้นคือ มีบริการวิดิ

ทัศน์ทั้งที่เป็นสารคดีและบันเทิง มีมุมสำหรับเด็กที่มีอาสาสมัครมาอ่านหนังสือให้เด็กๆ ฟัง มีตารางนัดหมายล่วงหน้าว่าวันไหนใครเป็นอาสาสมัครที่จะมาอ่านหนังสือ และจะอ่านเรื่องอะไร เมื่อถึงเวลาเด็กและผู้ปกครองที่สนใจ ก็มานั่งฟังครับ มีห้องบริการสำหรับอ่านหนังสือสำหรับผู้ต้องการห้องเงียบสำหรับอ่านหนังสือ โดยเฉพาะนักเรียนที่บ้านไม่มีห้องสำหรับศึกษาค้นคว้า หรืออ่านหนังสือ มีห้องประชุมกลุ่มย่อย ห้องสัมมนา รวมทั้งห้องจัดงานแต่งงาน โดยมีบริการบาทหลวงทำพิธีให้ด้วย และมีบริการจัดงานเลี้ยงฉลองแต่งงานก็ยังได้

นอกจากบริการเหล่านี้แล้วยังมีสวนสาธารณะที่ประดับด้วยดอกไม้บานาพันธุ์เพื่อให้

ประชาชนได้มาเดินเล่น ผักผ่อน หรือปิกนิก ก็ยังได้ วันนั้นทั้งอาจารย์ ภรรยาของอาจารย์ แม่บ้านของผม และผมเที่ยวเพลินเลยครับ จนมาสะดุดตาเข้ากับสวนผัก ตอนแรกก็เข้าใจว่าเป็นส่วนหนึ่งของสวนสาธารณะ แต่ที่แปลกใจคือมันเป็นสวนผัก หลังจากสอบถามจึงได้ความว่าเป็นแปลงสาธิตการเกษตรของเมือง โดยมี

ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา หรือประถมศึกษา หรืออาจารย์ด้านเกษตรกรรม หรือชาวนา ชาวสวนที่ประสบผลสำเร็จและต้องการจะสอนคนอื่นในการทำการเกษตร ก็จะได้แปลงสาธิต ของตนเอง มีตารางที่จะมาแปลงเป็นระยะ สำหรับผู้สนใจที่อยากจะมาเรียนรู้โดยตรงจาก เจ้าของแปลงผักสาธิต นับว่าเป็นห้องสมุดมีชีวิตและแปลกกว่าที่เคยพบเห็นมา และที่น่าสนใจ ไปกว่านั้นคือเมื่อผมถามว่าใครเป็นคนใช้ผลผลิตที่ได้จากแปลงเกษตรสาธิต คำตอบก็คือ “นำไปบริจาคให้กับศูนย์บริการคนจรจัดในเมือง” เมื่อเป็นอย่างนี้จะไม่ถือว่าเป็นห้องสมุดที่ แปลกไปกว่าห้องสมุดทั่วไปได้อย่างไร ผมจึงให้ชื่อว่าเป็น “แหล่งเรียนรู้และบริการครบวงจร” ครับ

แปลงสาธิตเกษตรชุมชน

บทสรุปและความเห็นท้ายบท

บทสรุปพบในโอกาสที่ได้ไปเมืองซีแอตเทิลและเมืองเคนเนวิก มลรัฐวอชิงตันในครั้งนี้ ทำให้ผมเห็นภาพของชุมชนชาวอเมริกัน โดยเฉพาะในเมืองที่ยังรักษาความเป็นชุมชนของตน อยู่ได้นั้นยังเป็นแบบอย่างของ “การมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการทำให้ชุมชนเป็นที่น่า อยู่สำหรับทุกคน และทำให้รัฐบาลท้องถิ่นเป็นหน่วยบริการที่ทำเพื่อประชาชนของตนอย่าง

แท้จริงอยู่” ไม่ว่าจะเป็นบริการห้องสมุดทั้งสองแห่งที่ผมได้สัมผัสที่นำเสนอไปข้างต้น หรือสวัสดิการอื่นที่รัฐจัดบริการ หรือสนับสนุนให้เอกชนดำเนินการเพื่อให้บริการแก่ประชาชน หรือผู้มาเยือน เช่น บริการแหล่งนันทนาการของเมือง ไม่ว่าจะเป็นชิงช้าสวรรค์ ที่จัดสวนสนุก (เหมือนงานวัด) สวนสาธารณะ รถโดยสารสาธารณะ ตลอดจนเรือข้ามฟากระหว่างเกาะต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นบริการที่ได้มาตรฐาน สะดวก และปลอดภัย โดยไม่คิดว่ารัฐจะขาดทุนหรือได้กำไร เพราะจริงๆ แล้วเงินที่รัฐนำมาลงทุน หรือสนับสนุนการลงทุนของเอกชนเพื่อให้บริการแก่ประชาชนนั้นก็คือภาษีของประชาชน ทั้งภาษีทางตรง (ที่เสียภาษีให้รัฐ) หรือภาษีทางอ้อม (ที่จ่ายผ่านการบวกเข้ากับภาษีการค้าและบริการต่างๆ) นั่นเอง อย่างไรก็ตาม ที่ชื่นชมบ้านเมืองอื่น ก็ไม่ได้แปลว่าผมอยากจะไปอยู่ที่นั่น ผมยังชอบและอยากอยู่ที่ประเทศไทยไปตลอดชีวิตนี้ เพราะนี่คือบ้านเกิดของผม แต่ก็ได้แต่เฝ้าหวังว่าหน่วยงานของรัฐและผู้มีอำนาจในการบริหารหน่วยงานของรัฐจะสำนึกว่าเงินบริหารบ้านเมืองและเงินเดือนที่ท่านได้รับทุกเดือนนั้นคือเงินภาษีของประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศเช่นเดียวกันกับท่าน และท่านทั้งหลายคือลูกจ้าง และประชาชนคือนายครับ

เอกสารอ้างอิง

Council of Europe Portal. (2017). Living Library. Retrieved from

<https://coe.int/en/web/youth/living-library>, on August 10, 2017.

Human Library. (2017). Retrieved from <https://humanlibrary.org>., on August 10, 2017.

Wikipedia. (2017). ห้องสมุด. Retrieved from <https://th.m.wikipedia.org/wiki/ห้องสมุด>, on August 10, 2017.

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในประเทศไทย

The Relationship between Accounting Profession Skills and Working Efficiency of Accountants in Vocational Institutions under the Office of Vocational Education Commissions in Thailand

ปริยากร ปรีโยทัย¹ สุภัทรธร ทวีจันทร์²

Pariyakorn Pariyothai¹ Supatsorn Taweejun²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักบัญชี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 340 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ที่ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีในสถานศึกษา โดยรวม ได้แก่ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร และด้านทักษะ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบัญชี หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Master Degree in Accounting, Accounting Program, Sisaket Rajabhat University)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Assistant Professor, Accounting Program, Faculty of Business Administration, Sisaket Rajabhat University)

ทางองค์การและการจัดการธุรกิจ อยู่ในระดับมาก 2) นักบัญชีมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย พบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study the Accounting Profession Skills in vocational institutions in Thailand, to study the Working Efficiency of Accountants in vocational institutions in Thailand, and to study the relationship between Accounting Profession Skills and Working Efficiency of Accountants in vocational institutions in Thailand. The sample consisted of 340 accountants in vocational institutions under the jurisdiction of the Office of Vocational

Education Commission in Thailand, drawn by Simple Random Method. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentages, mean, standard deviation and multiple regression analysis. The results found that: 1) The Accounting Profession Skills, which included intellectual skills, academic and practical function skills, personality-qualified skills, interaction and communication skills, organization and business management skills, were at a high level. 2) The Working Efficiency of accountants, which included accomplishment, acceptance, and responsibility, was at a high level. 3) The correlation between Accounting Profession Skills and Working Efficiency in vocational institutions under the Office of Vocational Education Commission in Thailand was positive correlated at the 0.01 level of significance.

Keywords: Accounting Profession Skills, Working Efficiency of accountants, the Office of Vocational Education Commission

บทนำ

เนื่องจากนโยบายการเข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน มีวัตถุประสงค์ในการเปิดเสรีทางการค้า ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้เข้าร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ปี พ.ศ. 2558 โดยข้อตกลงกำหนดให้มีการเปิดเสรีทางการค้าและพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มภูมิภาคให้มีความเข้มแข็ง ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของสินค้าและบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรีในกลุ่มภูมิภาค จำนวน 8 วิชาชีพ รวมทั้งวิชาชีพบัญชี (พุลสิน กลิ่นประทุม 2559 : 139) ทำให้สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะเป็นหน่วยงานที่ดูแลวิชาชีพบัญชีได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพของวิชาชีพบัญชีไทย จึงได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักวิชาชีพบัญชีไทย โดยการออกมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 8 ฉบับ หนึ่งในนั้นคือมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ ดังนั้น นักบัญชีจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชี เพื่อให้มีความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ 2559 : 1)

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี เป็นความสามารถและความชำนาญประเภทต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการนำความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะ ค่านิยม จรรยาบรรณ ทักษะคิด และแนวคิดทางวิชาชีพไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมทางวิชาชีพบัญชี นักบัญชีจำเป็นต้องมีทักษะจำนวนหนึ่งรวมทั้งทักษะเฉพาะด้าน และทักษะในการทำงานเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เป็นผลการปฏิบัติงานที่เกิดจากการทำงานที่ถูกต้องรวดเร็ว มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่องาน ทำให้งานเสร็จตามกำหนดเวลา โดยใช้ทรัพยากรทั้งคนและอุปกรณ์ได้อย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสิทธิภาพในการทำงานได้พยายามทุ่มเทความสามารถในการปฏิบัติงานของตน มีทัศนคติและความรักดีต่อองค์กร

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตและพัฒนาบุคคลด้านวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ บุคลากรมีทั้งสายบริหาร สายครูผู้สอนและสายสนับสนุน ซึ่งสายสนับสนุนที่สำคัญประกอบด้วยบุคลากรทางด้านการเงินและบัญชีที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน และการ

บัญชีทั่วไปขององค์กร เพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ เสร็จตามกำหนดเวลา ภายใต้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาทักษะวิชาชีพบัญชี เพื่อให้การปฏิบัติงานของนักบัญชีมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนงบประมาณด้านบุคลากรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ นักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 421 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2559 : 1)

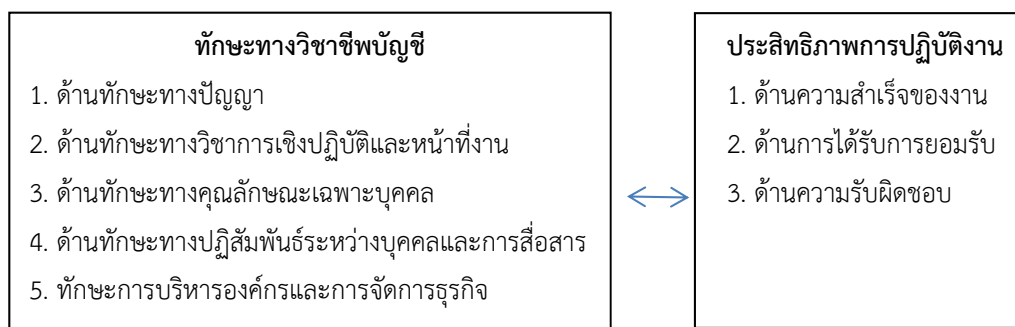
ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Accounting Profession Skills) จากมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ 2559 : 1) ประกอบด้วย 1) ด้านทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) 2) ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน (Technical and Functional Skills) 3) ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Skills) 4) ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and

Communication Skills) 5) ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ (Organization and Business Management Skills)

2. ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (Working Efficiency) โดยประยุกต์ปัจจัยแรงจูงใจที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's Theory) ประกอบด้วย 1) ด้านความสำเร็จของงาน (Achievement) 2) ด้านการได้รับการยอมรับ (Recognition) 3) ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย คือ นักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 421 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 421 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (จำเริญ อุ่นแก้ว 2553 : 8-9) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการจับสลาก ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ จำนวน 350 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักบัญชี ตอนที่ 2 แบบสอบถามทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชี ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ และผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือโดยนำเครื่องมือไปทดลองกับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ด้าน

ความเที่ยงตรง ค่า IOC เท่ากับ 0.8 จำนวน 4 ข้อ และค่า IOC เท่ากับ 1.0 จำนวน 26 ข้อ ด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.81

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถาม จำนวน 350 ชุด ทางไปรษณีย์ผ่านสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

1. นักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย มีทักษะทางวิชาชีพบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร และด้านทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ

2. นักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จของงาน และด้านการได้รับการยอมรับ

3. ทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

1. ทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีในสถานศึกษา โดยรวม ได้แก่ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร และด้านทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีเป็นงานที่ต้องใช้ความละเอียดและรอบคอบ รับผิดชอบดูแลรักษาด้านการเงินให้ครบถ้วน ด้านบัญชีให้ถูกต้องตามระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ นักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้รับการอบรม เรียนรู้กฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีขององค์กรมี

ประสิทธิภาพ คุ่มค่า โปร่งใส สามารถตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณะได้ สอดคล้องกับการศึกษาของวันวิสาห์ เดชภูมิ (2559 : 50) พบว่า ธุรกิจอุตสาหกรรม ธุรกิจพาณิชย์กรรม และธุรกิจบริการ มีความต้องการนักบัญชี ที่มีระดับทักษะทางวิชาชีพบัญชี อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ทักษะทางปัญญา คือ ธุรกิจต้องการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจและการจัดการทั่วไป มีขีดความสามารถที่จะสอบถามวิจัย คิดเชิงเหตุผลและวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป 2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติงานและหน้าที่การงาน คือ ต้องการผู้ทำบัญชีที่มีความสามารถวัด/คำนวณมูลค่า ความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติ) และมีความสามารถในการจัดทำและนำเสนอ 3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คือ ต้องการผู้ทำบัญชีที่มีความสามารถในการจัดการตนเอง มีความคิดริเริ่ม เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัดและจัดแจงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา 4) ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร คือ ต้องการผู้ทำบัญชีที่มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง สามารถทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ทักษะด้านการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ คือ ต้องการผู้ทำบัญชีที่มีภาวะความเป็นผู้นำในการพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ ดังนั้น นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีความสามารถและทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับการประยุกต์อย่างเหมาะสมที่สุดกับงานแต่ละประเภท ประกอบด้วย ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทักษะในการพูดในที่สาธารณะ การสร้างความสัมพันธ์ ความสามารถในการวางแผน ความเข้าใจและการแปลความหมายเกี่ยวกับกฎและข้อบังคับที่ซับซ้อน การมอบหมายความรับผิดชอบ การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา การสื่อสารด้วยการเขียน การดำเนินการเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้สำเร็จ การประเมินสมรรถภาพในการทำงาน ความตั้งใจในการยอมรับความผิดพลาด ความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในที่ทำงาน การยอมรับความหลากหลายของสถานที่ทำงาน การให้กำลังใจกับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร และความพึงพอใจที่ได้จากการให้คำปรึกษาเพื่อนร่วมงาน

2. นักบัญชีมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยรวม ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงานด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก เพราะว่า การปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม (Professional Value, Ethic and Attitudes) ประกอบไปด้วย ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพและความเป็นอิสระ รวมทั้งมีการสะสมประสบการณ์เชิงปฏิบัติเป็นระยะเวลานานและเข้มข้นเพียง

พอที่จะแสดงให้เห็นว่า เป็นนักบัญชีที่มีความรู้และมีทักษะทางวิชาชีพบัญชี รวมทั้งมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านบัญชี ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ส่งผลให้รายงานทางบัญชีและรายงานผลการดำเนินงาน ครบถ้วน เชื่อถือได้ ทันทต่อเหตุการณ์และ เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินของกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.3/ว 22 ลงวันที่ 14 มกราคม 2559 เรื่อง เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีการเงิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 มีความครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ตลอดจนการนำรายงานทางการเงินและบัญชีของส่วนราชการออกเผยแพร่สู่สาธารณะ ซึ่งแสดงถึงควมมีคุณภาพของการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินของส่วนราชการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงใจ วุฒิประเสริฐ (2556 : 9-10) พบว่า 1) ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเน้นถึงความต้องการ คือความต้องการประสบความสำเร็จ 2) ปัจจัยด้านการได้รับการยอมรับนับถือมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเน้นถึงความต้องการ คือ ความต้องการอำนาจ เป็นความต้องการมีอิทธิพลและครอบงำเหนือผู้อื่น ความสามารถของตนส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จที่ตนเองได้ตั้งเป้าหมายไว้ 3) ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบและมีอำนาจรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ ไม่ควบคุมมากเกินไป จนขาดความเป็นอิสระในการทำงาน และการศึกษาของ ปัญญาณี กันยะกาญจน์ (2555 : 6) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน คือ ผลที่เกิดจากความสามารถในการปฏิบัติงานของนักบัญชีให้บรรลุเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเปล่าน้อยที่สุด มีลักษณะของการดำเนินงานไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างดี โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือคุณภาพผลงาน ที่มีความถูกต้อง และความเรียบร้อยของงาน โดยมุ่งเน้นความประหยัด และความคุ้มค่าสูงสุด ได้ในเวลาหรือมาตรฐานที่ควรจะเป็น สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ทันต่อความต้องการ ดังนั้น ปัจจัยที่เป็นเครื่องบ่งชี้ที่สำคัญสำหรับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ และความรับผิดชอบ ที่แสดงถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพบัญชีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน

ประเทศไทย พบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร และด้านทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ และด้านความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสารกับด้านความรับผิดชอบ ทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจกับด้านการได้รับการยอมรับ และทักษะทางองค์การและการจัดการธุรกิจกับด้านความสำเร็จของงาน เนื่องจาก นักบัญชีจะต้องติดต่อกับฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารที่เชื่อถือได้ มาประกอบในการบันทึกบัญชี เช่น การติดต่อกับธนาคาร เพื่อขอใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคารมาตรวจสอบการทะเบียนคุมเช็ค การติดต่อกับฝ่ายการเงินเพื่อขอข้อมูลด้านการเบิกเงิน การรับจ่ายเงิน ทะเบียนคุมและเอกสารทางบัญชี การติดต่อกับฝ่ายพัสดุเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับรายการก่อหนี้ผูกพันและรายละเอียดเกี่ยวกับสินทรัพย์ เพื่อเขียนในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ขณะเดียวกันนักบัญชียังต้องมีการติดต่อประสานงานไปยังสำนักงานคลังจังหวัดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติและเกณฑ์การประเมินทางการบัญชี เพื่อให้ตัวเลขที่ปรากฏในรายงานทางการเงินและรายงานผลการดำเนินงานสะท้อนผลการปฏิบัติงานที่แท้จริง เชื่อถือได้ และได้รับการยอมรับ

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5 เรื่องข้อกำหนดด้านประสิทธิภาพการทำงานจริง ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องแสดงให้เห็นว่า 1) มีความเข้าใจถึงองค์กร การทำงานจริงของธุรกิจและความสัมพันธ์ในการทำงาน 2) ความสามารถเชื่อมโยงงานด้านบัญชีกับงานด้านธุรกิจและกิจกรรมทางธุรกิจได้ 3) การตระหนักถึงสภาพแวดล้อมของสถานที่ให้บริการ วัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกัน 4) ความสามารถในการพัฒนาสิ่งที่เหมาะสมเกี่ยวกับค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติในการทำงานจริง และในสถานการณ์ชีวิตจริง ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ฉบับที่ 8 ได้กล่าวถึง ความสามารถของนักบัญชีว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นนักบัญชีมืออาชีพ และจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการตรวจบัญชี ด้านการเงินและการรายงานในระดับสูง รวมทั้งทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี รวมถึงการมีประสิทธิภาพเชิงปฏิบัติ สอดคล้องกับหนังสือ

กรมบัญชีกลาง ส่วนที่ 3 ที่ กค 0410.3/ว.6 ลงวันที่ 10 มกราคม 2560 เรื่อง เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านบัญชีของส่วนราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (กรมบัญชีกลาง 2560 : 1) ซึ่งกรมบัญชีกลางได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านบัญชี เพื่อประเมินความสำเร็จในการจัดทำบัญชีการเงินและบัญชีบริหาร ที่แสดงว่า รายงานการเงินมีความครบถ้วน ถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส เชื่อถือได้ สามารถ นำข้อมูลไปใช้ในการบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสะท้อนถึงความรับผิดชอบ ของผู้ปฏิบัติงานบัญชีที่มีต่อข้อมูลทางการเงินบัญชี ดังนั้น การขาดทักษะทางวิชาชีพบัญชี ย่อม ส่งผลต่อชื่อเสียง การดำรงอยู่ของวิชาชีพบัญชี และการยอมรับจากสังคม

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางปัญญา มีความสัมพันธ์ กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการยอมรับในระดับต่ำ แม้ว่า นักบัญชีมีอาชีพที่สำเร็จการศึกษา ทางด้านบัญชีในระดับปริญญาตรี และมีการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการบัญชีอย่างเข้มข้น ที่ จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทางวิชาชีพบัญชีระดับสูง ก็ไม่ได้ส่งผลให้นักบัญชีได้รับการ ยอมรับจากสังคม จะเห็นได้ว่า การที่จะได้รับการยอมรับจากสังคม เพื่อนร่วมงานนั้น นักบัญชี จะต้องใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ความใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา ความชำนาญงานและการสะสม ประสบการณ์ทางวิชาชีพ การเอาใจใส่ต่องานบัญชีอย่างเต็มความสามารถ และระมัดระวัง รอบคอบเยี่ยงนักบัญชี สามารถลดข้อผิดพลาดทางบัญชีให้น้อยที่สุด เพราะว่าสังคมมีความ คาดหวังต่อวิชาชีพบัญชีค่อนข้างสูง ดังนั้น คุณสมบัติของผู้ที่จะปฏิบัติงานบัญชีได้จะต้องเป็น ผู้มีทักษะทางด้านปัญญาค่อนข้างสูง ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เชื่อถือ ได้ มีคุณภาพ ทันเวลา ภายใต้ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเป็นไปตามหลักการ ประเมินของกรมบัญชีกลาง ส่งผลให้รายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานได้รับการ ยอมรับจากสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะทางปัญญาสัมพันธ์กับ ผู้อื่นและการสื่อสาร มีความสัมพันธ์สูงกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้บริหารของสถานศึกษา ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักบัญชีได้มีทักษะการสื่อสาร การพูด การฟัง การรายงาน การจัดทำรายงานอย่างเป็นระบบแบบแผน การทำงานร่วมกัน เป็นทีม รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎกติกาต่าง ๆ

วัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกันในสังคม การสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้น การใช้
 วิจารณ์อย่างรอบคอบ มีเหตุผลในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการที่นักบัญชีสามารถตัดสินใจ
 เกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ตามความรู้ความสามารถอย่างเหมาะสม เป็นไปตาม
 ระเบียบอย่างเคร่งครัด และมีการติดตามประเมินผล ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบของนักบัญชี

1.2 ทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการ
 ปฏิบัติงานของนักบัญชี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใน
 ประเทศไทย ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ นักบัญชีมีการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพอย่าง
 ต่อเนื่อง รวมทั้งการเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในระบบ GFMS อย่างน้อยปีละ
 2 ครั้ง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานรายใหม่ได้เข้าใจระบบงาน และผู้ปฏิบัติงานเก่าก็จะได้ทบทวน
 ความรู้ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักบัญชีมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บน
 ฐานของความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ความเป็นอิสระ ส่งผลให้การจัดทำ
 รายงานทางการเงินมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบของกรมบัญชีกลาง

1.3 ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราวที่จ้างเป็นรายปี การ
 เปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีบ่อย ๆ ส่งผลให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง
 และไม่เป็นปัจจุบัน ดังนั้น ในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ผู้บริหารควรมีการขออัตราค่าจ้างที่เป็น
 ตำแหน่งพนักงานราชการ หรือข้าราชการ เพื่อลดปัญหาการลาออก หรือการเปลี่ยนงานบ่อย ๆ
 รวมทั้งการหมุนเวียนงานบัญชีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้

1.4 นักบัญชี จำนวนร้อยละ 19.71 ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านบัญชี ดังนั้น
 ผู้บริหารควรให้นโยบายว่าผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจบการศึกษา
 ทางด้านบัญชี เพราะว่าการปฏิบัติงานด้านบัญชี และการบันทึกข้อมูลในระบบ GFMS
 หากมีการวิเคราะห์รายการทางบัญชีผิดพลาด ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เช่น เลือกประเภทบัญชี
 ไม่ถูกต้อง จะส่งผลให้ สิ้นทรัพย์ หนี้สิน รายได้และค่าใช้จ่ายผิดประเภท ทำให้รายงานทาง
 บัญชีไม่สะท้อนผลการปฏิบัติงานที่แท้จริงของหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
 นักบัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในประเทศไทย เช่น
 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ด้านความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ด้าน
 สวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านความผูกพันกับหน่วยงาน ด้านความสำเร็จในอาชีพ ด้านความ
 ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อหน่วยงาน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ซึ่งไม่อาจกล่าวได้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทรธร ทวีจันทร์ ดร.ดาระณี สุรินทร์เสรี และดร.ญาณิศา ศรีบุญเรือง ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งโดยการเอาใจใส่ ตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์เพื่อให้มีความสมบูรณ์ที่สุด และขอขอบคุณนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทยทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2560). *เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560*. ด่วนที่สุด ที่ กค 0410.3/ว.6 ลงวันที่ 10 มกราคม 2560.
- จำเริญ อุณแก้ว. (2553). *สถิติเพื่อการวิจัย*. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ดวงใจ วุฒิประเสริฐ. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานสำนักงานและบริการลูกค้าองค์กรบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)*. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- ปัญญานี กันยะกาญจน์. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาตนเองเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พูลสิน กลิ่นประทุม. (2559). *“ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางวิชาชีพกับความสำเร็จในการทำงานของอาจารย์ผู้สอนวิชาการบัญชีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.”* ปัญญาภิวัฒน์. 8, 1 (มกราคม - เมษายน 2559).
- วันวิสาห์ เดชภูมิ. (2559). *ทักษะทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีที่ธุรกิจต้องการในเขตจังหวัดขอนแก่น*. การศึกษาอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2559). *ผลกระทบของ AEC ที่มีต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี*. (อ้างเมื่อ วันที่ 4 กรกฎาคม 2559) สืบค้นจาก <http://www.fap.or.th/index.php?Lay=show&ac=article&id=539801140&Ntype=45>

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2559). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3*. (อ้างเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559) สืบค้นจาก <http://www.fap.or.th>

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559). *สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา* (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 20 กันยายน 2559). สืบค้นจาก <http://www.vec.go.th/>

Banham, H. and He, Y. (2013). *Leadership Aspirations of Professional Accountants*. (cited 16 July 2016) Retrieved from <http://www.ipedr.com/vol59/010-ICFMM2013-P00015.pdf>

ผลกระทบของความเครียดที่มีต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี ของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

The Effects of Stress on Learning the Performance of the Accounting Staffs in Schools under the Office of Vocational Education Commission in Thailand

ภัทรพิชชา วรพิมพ์รัตน์¹ สุภัทรรุ ทวีจันทร์²

Patpitcha Worapimrat¹, Suppasorn Taweajan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียด ระดับการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี และผลกระทบจากความเครียดที่มีต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 205 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. เจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย มีระดับความเครียดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ในด้านปัจจัยส่วนบุคคล และด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Master Degree of Accounting, Accounting Program, Sisaket Rajabhat University)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (Assistant Professor, Accounting Program, Faculty of Business Administration, Sisaket Rajabhat University)

2. เจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย มีระดับการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากในด้านการใส่ใจในกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านการเชื่อมโยงระบบความคิด ด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์ และด้านการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา

3. การวิเคราะห์ผลกระทบจากความเครียดที่มีต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี พบว่า ความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชี ด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม มีผลกระทบเชิงลบต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี ด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความเครียด การเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Abstract

The Research aimed to study the stress level, learning level of the performance and the effects of stress on learning the performance of the accounting staff in schools under the Office of Vocational Education Commission in Thailand. The sample used in the study were 205 accounting staffs, drawn by using multistage random sampling method. The research instrument was the questionnaire. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

1. Staffs in school under the Office of Vocational Education Commission in Thailand had low levels stress in the aspect of personnel and environment factors.

2. Staffs in school under the Office of Vocational Education Commission in Thailand had high learning levels of the performance of the accounting in the aspects of accounting process care, the system links the idea, the recognition event and meaning and reasoning to solve problems.

3. Analysis of the impact of stress on leaning in performance of the accounting revealed that the stress of the official accountants on environmental

factors had a negative impact on leaning in performance of the accounting on recognition of meaning and events statistically different at 0.05 level of significance.

Keywords: stress, leaning in performance of the accounting, impact

บทนำ

การปฏิรูประบบราชการของไทย เกิดจากความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชนและสังคมเพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และยกระดับความชำนาญของภาครัฐให้มีความทันสมัย และการที่รัฐบาลมีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2559 : 2) เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จึงได้จัดทำเกณฑ์ในการประเมินเพื่อจัดระดับการกำกับดูแลภาครัฐ และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ได้กำหนดมาตรฐานการควบคุมภายในเพื่อให้หน่วยรับตรวจมีแนวทางในการจัดระบบการควบคุมภายในให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของประเทศชาติ ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือตรวจสอบผลการดำเนินงานในหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากตรวจพบว่า ความเสียหายของส่วนราชการเกิดจากการปฏิบัติงานทางด้านการเงิน การบัญชีและพัสดุ ที่ยังไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ รวมทั้งยังไม่ได้มีการควบคุมภายในที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2559 ก.: 1) จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเจ้าหน้าที่บัญชีให้มาดำเนินการดังกล่าว และเร่งรัดติดตามความคืบหน้าในการปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยง หากเจ้าหน้าที่บัญชีไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็อาจจะทำให้เจ้าหน้าที่บัญชีเกิดความเครียดได้

ความเครียด เป็นภาวะของอารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่ต้องเผชิญกับภาวะกดดัน ไม่สบายใจ ถูกบีบคั้น วิตกกังวล ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลรับรู้หรือประเมินว่าสิ่งนี้ก่อให้เกิดอันตรายต่อตัวเอง อันก่อให้เกิดสภาวะสมดุลของร่างกายและจิตใจเสียไป ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองหลายอย่าง รวมทั้งการใช้กลไกป้องกันตนเอง การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจและอารมณ์ อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกกดดันหรือความเครียดเหล่านี้จะผ่อนคลายลงเมื่อร่างกายและจิตใจกลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้ง จากการศึกษาของณัช

ชา นุชประภา (2556 : 87) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในการทำงานกับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สังกัดกระทรวงมหาดไทย พบว่า ความเครียดในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเรียนรู้ เป็นการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ทั้งการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน และการสร้างสรรค์ผลงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของตนเองและให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบัน โดยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถแข่งขันกับธุรกิจลักษณะเดียวกันได้ (พรธนาวิภา มณีโลกย์ 2557 : 2) ซึ่งความสามารถในการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานทางบัญชีในสถานศึกษาซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ ฉบับที่ 7 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ในประเด็นของการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกคนมีหน้าที่ต้องพัฒนาและดำรงเกี่ยวกับสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับลักษณะ หน้าที่ของงานและความรับผิดชอบทางวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่บัญชีมีประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีที่ดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนาบุคคลด้านวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ บุคลากรมีทั้งสายบริหาร สายครูผู้สอนและสายสนับสนุน ซึ่งสายสนับสนุนที่สำคัญประกอบด้วยบุคลากรทางด้านการเงินและบัญชีที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน การงบประมาณและการบัญชีทั่วไปขององค์กร ซึ่งการดำเนินงานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและงบประมาณของส่วนราชการยังต้องคำนึงถึงแผนกลยุทธ์ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา เพื่อให้เจ้าหน้าที่บัญชี สามารถวิเคราะห์รายการบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานการเงินได้ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษามลกระทบจากความเครียดที่มีต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย เพื่อที่จะได้ทราบว่าความเครียดมีผลกระทบอย่างไรต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชี โดยคาดว่าข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะมีส่วนช่วยในการหาแนวทางและวิธีการบริหารจัดการ

ความเครียดในองค์กรให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่บัญชีสามารถเรียนรู้การปฏิบัติงานและแนวทางในการพัฒนาระบบงานใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ส่งผลดีต่อองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาระดับการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากความเครียดที่มีต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย

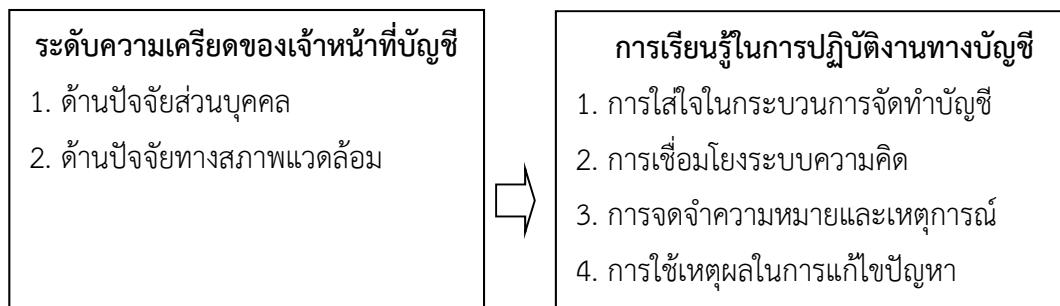
ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 421 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 421 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2559 ข. : 1)

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ความเครียด (Stress) ผู้วิจัยได้ประยุกต์ความเครียดตามแนวคิดของ Robbins และ Judge (2013 อ้างถึงใน ปวีตรา ลาภละมูล 2557 : 34-36) ประกอบด้วย
  - 1) ความเครียดด้านปัจจัยส่วนบุคคล (Stress of Personal Factors)
  - 2) ความเครียดด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม (Stress of Environmental Factors)
2. ตัวแปรตาม คือ การเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี (Learning in the Practice of Accounting) ผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดของ สุภัทรธร ทวีจันทร์ (2556: 6) ประกอบด้วย
  - 1) การใส่ใจในกระบวนการจัดทำบัญชี (Processes Accounting Attentions)
  - 2) การเชื่อมโยงระบบความคิด (Integrative Thinking System)
  - 3) การจดจำความหมายและเหตุการณ์ (Semantic and Episodic Memory)
  - 4) การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา (Problem Solving Reasoning)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 421 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา จำแนกเป็นภูมิภาค รวม 5 ภาค ประกอบไปด้วย ภาคกลาง จำนวน 114 คน ภาคตะวันออก จำนวน 37 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 115 คน ภาคเหนือ จำนวน 75 คน และภาคใต้ จำนวน 80 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 421 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (จำเริญ อุณแก้ว 2553 : 8-9) ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ จำนวน 205 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่บัญชี ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชี ตอนที่ 3 แบบสอบถามการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชี ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ และผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำเครื่องมือไปทดลองกับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ด้านความเที่ยงตรง ค่า IOC เท่ากับ 0.8 จำนวน 3 ข้อ และค่า IOC เท่ากับ 1.0 จำนวน 22 ข้อ ด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.81

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถาม จำนวน 205 ชุด ทางไปรษณีย์ผ่านสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31- 40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี ด้านการบัญชี ประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป เจ้าหน้าที่บัญชีส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราว มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท ปฏิบัติงานที่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทยมีความเครียดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม และด้านปัจจัยส่วนบุคคล

3. เจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย มีการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใส่ใจในกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา ด้านการเชื่อมโยงระบบความคิด และด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์

4. ความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชี ด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม มีผลกระทบเชิงลบต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี ด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย พบว่า ความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านปัจจัยส่วนบุคคลและด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม เนื่องจากเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ รวมทั้งความพยายามและทุ่มเทให้กับงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งงานทางด้านบัญชีถูกจำกัดด้วยระยะเวลาตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด ทำให้เจ้าหน้าที่บัญชี แม้ว่าจะเจ็บป่วยหรือมีความผิดปกติในร่างกาย ก็ต้องสามารถบริหารจัดการงานด้านบัญชีให้ทันตามกำหนดเวลา ทำให้เกิดความเคยชิน จนรู้สึกว่าการเจ็บป่วย

เล็กๆ น้อยๆ ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านบัญชี รวมทั้งปัจจัยทางสภาพแวดล้อม การมีโอกาสได้ทำงานในสถานศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากสังคม มีสวัสดิการที่ดี เจ้าหน้าที่บัญชีจะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม การปฏิบัติตามนโยบายขององค์กรและการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ อรรถพร วัฒนวงษ์ (2551 : 95) พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในฝ่ายต่างๆ ของบริษัท เกือบทั้งหมดมีความเครียดอยู่ในระดับเล็กน้อย เพราะบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการทำงาน สอดคล้องกับการศึกษาของกิตติยา พงษ์สิตานนท์ (2557 : 576-577) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของพนักงานระดับปฏิบัติการ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ไม่ส่งผลต่อความเครียดในการทำงาน เพราะพนักงานระดับปฏิบัติการมีแรงจูงใจในการทำงาน คือ การได้มีโอกาสทำงานในองค์กรที่มีชื่อเสียง ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับ และการได้รับงานที่ท้าทายจะเป็นสิ่งที่ทำให้คนในองค์กรยอมรับถึงความสามารถ

2. ผลการศึกษาระดับการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย พบว่า เจ้าหน้าที่บัญชีมีการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีโดยรวม อยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านการใส่ใจในกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านการเชื่อมโยงระบบความคิด ด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์ และด้านการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา เพราะว่าการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ เป็นการปฏิบัติงานในระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นระบบหลักในการจัดทำข้อมูลการบริหารงบประมาณ การคลัง การบัญชี และการพัสดุ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างรัฐบาลกับทุกส่วนราชการในประเทศภายใต้ฐานข้อมูลเดียวกัน ทุกขั้นตอนการปฏิบัติงานมีความโปร่งใส ข้อมูลถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา เจ้าหน้าที่บัญชีต้องมีการเรียนรู้การปฏิบัติงานทางบัญชี ด้านการใส่ใจในกระบวนการจัดทำบัญชี เพราะการบันทึกบัญชีมีเอกสารที่เกี่ยวข้องหลายขั้นตอน ดังนั้น เจ้าหน้าที่บัญชีจะต้องใส่ใจในทุกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน จะทำให้การบันทึกบัญชีเป็นไปด้วยความถูกต้อง และเกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด ด้านการเชื่อมโยงระบบความคิด เจ้าหน้าที่บัญชีจะต้องวิเคราะห์รายการใบสำคัญการลงบัญชี เพื่อบันทึกรายการบัญชีตามระบบเกณฑ์คงค้าง รวมทั้งการเชื่อมโยงแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงิน การบันทึกบัญชี ตามนโยบายของกระทรวงการคลัง ด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์ เจ้าหน้าที่บัญชีจะต้องจดจำเหตุการณ์ทางบัญชีที่เกิดขึ้น ขั้นตอนการลงบัญชี การเลือกใช้ชื่อรายการบัญชี เพื่อให้รายงานทางการเงินและบัญชี และรายงานผลการดำเนินงานสามารถสะท้อนผลการปฏิบัติงานที่แท้จริง ด้านการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา เจ้าหน้าที่บัญชี

จะต้องสามารถอธิบายถึงความผิดพลาดจากการปฏิบัติงานทางบัญชี และเสนอวิธีการแก้ไขที่ถูกต้อง เหมาะสม

สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 7 เรื่อง การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ได้กล่าวถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่า องค์กรควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง และความมุ่งมั่นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อดำรงสมรรถนะและความรับผิดชอบทางวิชาชีพ ซึ่งทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีความรู้ ทักษะ จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ ที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกคน มีบทบาทสำคัญในรายงานทางการเงิน ความรับผิดชอบต่อสังคม การดำรงไว้ซึ่งความเชื่อมั่นของสังคมต่อวิชาชีพบัญชี สอดคล้องกับการศึกษาของ อัมรินทร์ จำทัน (2559 : 113-114) พบว่า เจ้าหน้าที่บัญชี จำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้ทางการบัญชี เพราะว่าการปฏิบัติงานบัญชี เป็นงานที่ค่อนข้างยาก มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกองค์กร การปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับตัวเลขและเอกสารต่างๆ ต้องใช้ความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างมีเหตุผล และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ผลงานมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของเมธากุล เกียรติกระจาย และ ศิลปะพร ศรีจันทพร (2547 : 46) กล่าวว่า การเรียนรู้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชี เป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีให้ถูกต้องตามรายการที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี ประกอบด้วย การเลือกรายการอย่างถูกต้อง การวัดค่ารายการอย่างแม่นยำ และการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ส่งผลให้ข้อมูลนั้นสะท้อนถึงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานอย่างแท้จริง

3. ผลการศึกษาผลกระทบจากความเครียดที่มีต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย รายงาน พบว่า 3.1) ความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชี ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี ด้านการใส่ใจในกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านการเชื่อมโยงระบบความคิด ด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์ และด้านการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา เพราะว่า พื้นฐานของจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ความเป็นอิสระ และการมีทักษะทางด้านปัญญา ทำให้เจ้าหน้าที่บัญชีสามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัว กับการปฏิบัติงาน ซึ่ง

เจ้าหน้าที่บัญชีสามารถปรับตัวกับสถานการณ์ความเครียดจนเกิดเป็นความเคยชิน เมื่อเป็นระยะเวลานานก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับการศึกษาของ เกษญา คุ้มมาก (2555 : 12) พบว่า ความเครียดในระดับต่ำ เป็นความเครียดที่มีขนาดน้อยๆ และหายไป ในระยะเวลาอันสั้น ความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ความเครียดระดับนี้ไม่คุกคามต่อการดำเนินชีวิต บุคคลมีการปรับตัวอย่างอัตโนมัติ เป็นการปรับตัวด้วยความเคยชินและการปรับตัวต้องการพลังงานเพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นภาวะที่ร่างกายผ่อนคลาย ดังนั้น ความเครียดด้านปัจจัยส่วนบุคคลจึงไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี สอดคล้องกับการศึกษาของ วุฒิภัทร สุขช่วย (2559 : 13) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญและจำเป็นต่อการจ้างงาน การเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อพนักงานทุกคน 3.2) ความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชี ด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ไม่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี ด้านการใส่ใจในกระบวนการจัดทำบัญชี ด้านการเชื่อมโยงระบบความคิด และด้านการใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหา

อ้างอิง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้วางหลักเกณฑ์และแนวทางในการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลบนพื้นฐานของสมรรถนะ เพื่อให้กำลังคนในภาคราชการมีขีดความสามารถในการขับเคลื่อนภารกิจของส่วนราชการให้บรรลุผล มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบไปด้วย ความรู้ ความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน สมรรถนะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน การส่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ รวมทั้งการปฏิบัติงานทางด้านบัญชี เป็นวิชาชีพเฉพาะทาง เจ้าหน้าที่บัญชีจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านบัญชี มีบุคลิกลักษณะเป็นคนละเอียด รอบคอบ ยึดหลักความระมัดระวัง มีระบบความคิดอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ยึดหลักฐานเป็นหลัก และสามารถใช้วิจารณ์ญาณในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ปัญหาทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ก็ไม่ทำให้การใส่ใจในกระบวนการจัดทำบัญชี การเชื่อมโยงระบบความคิด และ การใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาต้องลดน้อยลงไปด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวภัทร์ รัตนอำภา (2553 : 22-23) กล่าวว่า เจ้าหน้าที่บัญชีอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ดังนั้น เจ้าหน้าที่บัญชียุคใหม่จะต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่บัญชีต้องเป็นผู้ที่ตื่นตัวและแสวงหาความรู้ในศาสตร์หรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีให้มากขึ้น 2) เจ้าหน้าที่บัญชีต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้และเข้าใจถึงแหล่งที่มาและที่ไปของข้อมูล มีความเข้าใจในบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้บันทึกตัวเลขที่กำหนด มาเป็นผู้ที่มีส่วนในการวิเคราะห์ตัวเลข 3) เจ้าหน้าที่

บัญชีต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงไป และ 4) เจ้าหน้าที่บัญชีต้องเป็นผู้ที่พัฒนาและเฝ้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ตลอดจนปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

แต่พบว่าความเครียดของเจ้าหน้าที่บัญชี ด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม มีผลกระทบด้านลบต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี ด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์ ในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพราะว่า เมื่อเจ้าหน้าที่บัญชีเกิดความเครียดจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อม เช่น แนวปฏิบัติทางการบัญชีของกรมบัญชีกลางที่มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือแก้ไข อยู่บ่อย ๆ อาจทำให้เกิดความสับสนระหว่างระเบียบ แนวปฏิบัติเดิม และระเบียบ แนวปฏิบัติใหม่ได้ เนื่องจากกระบวนการปฏิบัติงานที่มีความคุ้นเคย อาจจะทำให้เกิดการหลงลืม และเกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการปฏิบัติงานได้ มากขึ้น ดังนั้น ระบบความจำ และการจดจำเหตุการณ์ ต้องอาศัยองค์ประกอบอย่างอื่น เช่น ประสบการณ์ การบันทึกเตือนความจำ หรือเทคนิคการทำงานใหม่ ๆ มาช่วย เพื่อให้งานลดความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ในอนาคต สอดคล้องกับการศึกษาของสุมารินทร์ เจริญสวัสดิ์ (2550 : 67-68) พบว่าความเครียดมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ ซึ่งแสดงออกในลักษณะจิตใจและพฤติกรรม คือ 1) ระดับความรู้ สติ ความจำ และความสนใจหรือสมาธิเสียไป พบว่ามีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าน้อย 2) กระบวนการทางความคิดถูกรบกวน มีความคิดสับสน ลังเล ตัดสินใจไม่ได้ กลัวหรือสงสัยโดยไม่มีเหตุผล 3) ด้านการรับรู้ถูกรบกวน อาจมีภาพหลอน ประสาทหลอน และการรับรู้ทางประสาทสัมผัสผิดปกติ และ 4) สูญเสียความสนใจ ไม่ตั้งใจ ไม่สนใจต่อการพูดคุย มีความไวต่อเสียงรบกวน สมาธิสั้น ดังนั้น เมื่อต้องตกอยู่ในภาวะความเครียด จะเกิดการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีบางอย่างในสมอง ที่ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ ไม่สามารถที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าใหม่ที่เป็นภาพหรือสัญลักษณ์ การจดจำเหตุการณ์ หรือไม่สามารถแปลความหมายออกมาเป็นถ้อยคำ หรือรูปลักษณะต่าง ๆ (แพง ชินพงศ์ 2555 : 1-4)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการวิจัย ความเครียดด้านปัจจัยทางสภาพแวดล้อม เช่น แนวปฏิบัติทางการบัญชีของกรมบัญชีกลางที่มีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือแก้ไข อยู่บ่อย ๆ มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชี ด้านการจดจำความหมายและเหตุการณ์ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีนโยบายและงบประมาณในการสนับสนุน การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพบปะ พูดคุยในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานทางบัญชี ตามภูมิภาค เพื่อให้เจ้าหน้าที่บัญชีได้มีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานทางบัญชี

1.2 จากปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า การเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่บัญชีบ่อย ๆ หรือเมื่อมีเจ้าหน้าที่บัญชี เข้ามาทำงานใหม่ จะต้องประสบกับปัญหาต้องมาเรียนรู้เกี่ยวกับระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ GFMS) ที่มีขั้นตอนและระบบการทำงานที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกับระบบงบประมาณอื่น ๆ กว่าที่จะเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานบัญชีได้ ต้องใช้เวลาในการศึกษาและทำความเข้าใจเป็นเวลานาน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานทางบัญชีจะต้องเป็นข้าราชการ และมีจำนวนอย่างน้อย 3 คน ซึ่งเป็นไปตามหลักการควบคุมภายในที่ดี และผู้บริหารควรมีการจัดสวัสดิการที่ดี เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทางบัญชีเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ลดการเปลี่ยนงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาถึงปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในประเทศไทย เช่น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ด้านความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในการทำงาน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ซึ่งไม่อาจกล่าวได้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทธร ทวีจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพิมพ์มาศ หงษ์สมบัติ และ ดร.ดาระณี สุรินทร์เสรี ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งโดยการเอาใจใส่ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์เพื่อให้มีความสมบูรณ์ที่สุด และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในประเทศไทย ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กิตติยา พงษ์สิดานนท์. (2557). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ Generation X, Y ธนาครกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน),”

- วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ. 4, 2 (เมษายน – มิถุนายน 2557): 556-582
- จำเริญ อุ้นแก้ว. (2553). *สถิติเพื่อการวิจัย*. ศรีสะเกษ: มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- เจษฎา คุงามมาก. (2555). *ความเครียดในการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยรัฐ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฏชา นุชประภา. (2556). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดในการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในการทำงานกับผลการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่โครงการเร่งรัดการออกโฉนดที่ดิน กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปวีตรา ลาภละมูล. (2557). *ความเครียดภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ไอ.เทค.คอมมูนิเคชั่น จำกัด*. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณวิภา มณีโลกย์. (2557). *การใช้ชุดฝึกปฏิบัติวิชาบัญชีเบื้องต้น 2 ของนักเรียนระดับชั้นปวช. 1 กลุ่ม 8 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี*. ลพบุรี: วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- แพง ชินพงศ์. (2555). “7 วิธีกำจัดความเครียด...ศัตรูตัวร้ายทำลายความสุข,” Life & Family - Manager Online. (อ้างเมื่อ 1 สิงหาคม 2559). สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9550000069066>
- เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันเพชร. (2547). *ทฤษฎีการบัญชี*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน.
- วุฒิภัทร สุขช่วย. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้การปฏิบัติงานทางการบัญชีกับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารฝ่ายกองคลังของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชียามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559). *การลดความเสี่ยงในการบริหารงานการเงินของผู้บริหารสถานศึกษา*. ที่ ศธ 0506/5690. กรุงเทพฯ: หน่วยตรวจสอบภายในกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559). *สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา* (อ้างเมื่อ 20 กันยายน 2559). สืบค้นจาก <http://www.vec.go.th/>
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2559). *ธรรมาภิบาล สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี* (อ้างเมื่อ 2 กันยายน 2559) จาก <http://www.socgg.soc.go.th/History1.htm>
- สุภัทธร ทวีจันทร์. (2556). *ผลกระทบของการเรียนรู้ในการสอบบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการวางแผนการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมารินทร์ เจริญสวัสดิ์. (2550). *สาเหตุและผลของความเครียดในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลผลิตบัณฑิตแพทย์ ในสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุภัทร์ รัตนอำภา. (2553). *คุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีที่พึงประสงค์ในมุมมองของหัวหน้างานบัญชี*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน.
- อรรณพ ถนอมวงศ์. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดและผลกระทบจากความเครียดที่มีต่อพนักงานบริษัทน้ำอัดลม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน.
- อัมรินทร์ จำทน. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการเรียนรู้ทางการบัญชีกับความสำเร็จในการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชีของผู้ทำบัญชีในจังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา กับสิทธิในการรับรู้ ข่าวสารของประชาชน ศึกษาเคสยาเสพติด

Building equilibrium between right protections of the suspect
with the right in information acknowledgement of people study
narcotic case.

วสันต์ กอบคำ¹ กรันต์ ธนฐเทพ² พิสิษฐ์ กันธิพิย³ มนไท ประมูลจกโก⁴

Wasan Kobkham¹ Karan Thanutep² Pisith Kuntatip³

Monthai Pamonchakko⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) เพื่อศึกษา แนวคิด หลักการ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเคสยาเสพติด และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน (2) เพื่อศึกษา ระเบียบกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเคสยาเสพติด และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน (3) เพื่อศึกษา ปัญหาในการนำตัวผู้ต้องหาเคสยาเสพติด มาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเคสยาเสพติด กับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในเคสยาเสพติด ดำเนินการศึกษาโดยวิธีการวิเคราะห์เอกสารและเนื้อหา รายงานผลการศึกษาเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเคสยาเสพติด พบว่าการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาติดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 และ พ.ศ.2550 และ

¹ มหบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Master Degree of Laws, Ratchathani University)

² ศ. ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี (Prof. Ph.D. Graduate School, Ratchathani University)

³ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Faculty of Laws, Ratchathani University)

⁴ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Faculty of Laws, Ratchathani University)

สนธิสัญญาที่ประเทศไทยได้ทำไว้กับสากล ส่วนสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน ยึดตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540

2. เปรียบกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนนั้น พบว่ากฎหมายต่างประเทศให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาอย่างมาก ส่วนกฎหมายในประเทศแม้จะให้ความสำคัญสิทธิผู้ต้องหา แต่มีกฎหมายอื่นที่ให้สิทธิประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

3. ปัญหาการนำตัวผู้ต้องหาคดีอาชญากรรมมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน พบว่าในต่างประเทศไม่ให้นำตัวผู้ต้องหาแถลงข่าว เพราะอาจจะมีผลกระทบต่อการรับรู้และการพิพากษาคดีของคณะลูกขุนได้ ส่วนประเทศไทยนั้นปัญหาที่พบคือ เป็นการละเมิดสิทธิและเป็นการประจานผู้ต้องหา มากกว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

4. แนวทางในการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหากับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน คือห้ามนำตัวผู้ต้องหาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ส่วนการรับรู้ข่าวสารของประชาชนนั้น ควรได้รับรู้เฉพาะผลการดำเนินการเท่านั้น

คำสำคัญ การคุ้มครองสิทธิ, สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร

Abstract

This research aimed (1) to study concepts and principles related to right protection of an accused and the right in acquiring information about people, (2) to study regulations outside of country law and in-house law related to the right protection of an accused and the right in acquiring information of people, (3) to study problems of reporting the case to mass media, and (4) to recommend the action to balance the right of the accused and reveal the information to the public. This study was done by means of document research and content analysis, and reported the study in form of narration.

The findings were summarized as follows.

1. The concepts and principles related to the right protection of an accused revealed that it was done based on the Constitution of B.E. 2540, and

B.E. 2550, while the rights of the people in acquiring the information on the matter was based on the Act of public information disclosure.

2. International regulations and laws related to the matter found that it emphasized on the right of the accused while Thai laws might also be concerned about the right of the accused, but also opened to the public by other laws.

3. Problems related to the matter revealed that, other countries did not report the case to mass media for fearing that it would affect the perceptions and judgment of the juries, while the practice in Thailand found that the mass media reporting of the case violated the human right of the accused and made him feel embarrassment.

4. The recommendations to make the balance between mass media reporting the case and public information disclosure were to abolish mass media reporting of the case, and only the result of the filing the case should be disclosed to the public.

Keywords: the right protection of the suspect, the right in information acknowledgement

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ซึ่งปัจจุบันมีผู้ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ การจับกุมผู้นำเข้า ผู้ผลิต และผู้จำหน่ายยาเสพติดรายใหญ่ จึงมักจะมีการแถลงข่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของประชาชน แต่ในการแถลงข่าวแต่ละครั้งมักจะมีการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ของคนในสังคม และนักวิชาการว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหาคดียาเสพติดอย่างร้ายแรง จึงได้ทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการสร้างความสมดุล ระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด กับสิทธิการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของประชาชน ประกอบกับ แนวคิด หลักการการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) ศึกษาเปรียบเทียบกับแนวคิดหลักการ (Due Process Model) และศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 ซึ่งบัญญัติให้สันนิษฐานไว้ก่อน

ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ ศึกษาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540

ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารคดีอาญาเสพติดของประชาชน กับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด ปัจจุบันกฎหมายให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้ต้องหามากขึ้น โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดจริง ดังนั้น จะปฏิบัติต่อผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดเหมือนผู้กระทำผิดไม่ได้

แนวคิดการควบคุมอาชญากรรม กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ (2554: 40) ได้ให้ความเห็นไว้ใน ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย มีรายละเอียด ดังนี้ การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ได้รับการรับรองไว้เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศ เช่น บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดจริง บุคคลทั้งหลายที่ถูกตรึงตรวนเสรีภาพต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม และได้รับการเคารพในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ หรือในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย จะต้องให้ความเคารพและให้การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายจะกระทำการใดๆ อันเป็นการหยามเกียรติไม่ได้ หรือแม้แต่การประจานผู้ที่ศาลมีคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดจริง ก็เป็นสิ่งต้องห้ามมิให้กระทำเช่นกัน การนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เราจะไม่พบเลยในนานอารยประเทศ การกระทำอันมีลักษณะเป็นการละเมิดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานที่รับรองไว้ในกฎหมาย เช่น สิทธิในชื่อเสียงหรือสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ย่อมเป็นการไม่เคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดมีอยู่เนื่องจากความเป็นมนุษย์ และทำให้บุคคลนั้นได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นมนุษย์

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน จากการแถลงข่าวการจับกุมคดีอาญาเสพติด ในอีกแง่หนึ่งเท่ากับเป็นการสนับสนุนหรือยั่วยุให้คนบางคนหลงผิด อยากจะลองเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับขบวนการค้ายาเสพติด เช่นกรณีมีการแถลงข่าวการจับกุมยาเสพติดรายใหญ่ มักจะมีการบอกมูลค่าของยาเสพติด คิดเป็นเงินจำนวนเท่าไร ทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจยึด มีมูลค่าเท่าไร ทำให้คนบางเกิดความโลภอยากได้เงินโดยวิธีที่ผิด คิดเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพียงแค่ต้องการเงินหรือทรัพย์สินเป็นสิ่งตอบแทน โดยไม่คำนึงถึงพิษภัยของยาเสพติด ที่จะเกิดขึ้นกับสังคมและประเทศชาติ การแถลงข่าวในลักษณะยืนยันความผิดของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดเป็น

การละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา เจ้าหน้าที่ที่มีความผิดต้องรับโทษตามกฎหมาย ซึ่งในต่างประเทศได้ให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้ต้องหาอย่างมาก

การให้ข่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อประกอบกับการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ล้วนมีส่วนสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหา และความเที่ยงธรรมในการพิจารณาคดีได้ เมื่อพิจารณาทางด้านสังคมการปกครองระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร อันถือเป็นการตอบสนองสิทธิที่จะรับรู้ข่าวสารของประชาชน และเป็นอีกหนทางหนึ่งในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในการแถลงข่าว ณรงค์ ใจหาญ (2557: 5) ได้ให้ความเห็นไว้ในงานเขียนเรื่อง การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและผู้ต้องหาในคดีอาญา มีรายละเอียดดังนี้

การนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากทั้งนักวิชาการและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด โดยเฉพาะมีการกระทำในลักษณะประจาน ทำให้ผู้ต้องหาคดียาเสพติดได้รับความเสียหาย จึงทำการศึกษาว่าการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแถลงข่าวนั้นเป็นการละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ และกรณีการแถลงข่าวถือได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชน ที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการดำเนินการขององค์กรของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะหรือไม่ สื่อมวลชนมีสิทธิในการรับรู้และเสนอข่าวสารต่อสาธารณะเพียงใด และท้ายที่สุดควรกำหนดมาตรการในการแถลงข่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือไม่ อย่างไร การแถลงข่าวเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญในการเปิดเผยให้เห็นถึงผลการปฏิบัติงานของตำรวจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดทำบริการสาธารณะให้กับสังคม ว่าตำรวจสามารถติดตามจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้สังคมมีความเชื่อมั่นและศรัทธาการปฏิบัติของตำรวจ และประชาชนจะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่การแถลงข่าวโดยการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวนั้น เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาขอบเขตการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติดกับสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารคดียาเสพติดของประชาชน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด และตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ต้องหา

คดียาเสพติด รวมทั้งเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาคดียาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และชี้ให้เห็นถึงบทบาทบัญญัติของกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา แนวคิด หลักการ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน
2. เพื่อศึกษา ระเบียบ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน
3. เพื่อศึกษา ปัญหาในการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน จากต่างประเทศ และในประเทศ
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการสร้างความสมดุล ระหว่าง การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา กับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในคดียาเสพติด

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหาคดียาเสพติด ดังที่ปรากฏให้เห็นเป็นประจำ ทางหน้าหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ในประเทศไทย ซึ่งเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และขัดต่อปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์นี้ดำเนินการศึกษาโดยวิธีการศึกษาเอกสาร และวิเคราะห์ผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา เอกสารที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมของผู้ต้องหาคดียาเสพติด โดยเฉพาะการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งที่เป็นระเบียบกฎหมายในประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. การจัดทำรายการเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษา

2. ตรวจสอบและคัดเลือกเอกสารที่จะใช้ในการศึกษา
3. ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาที่พบจากการศึกษา และจัดกลุ่มความคิดที่ได้ตามประเด็นที่ศึกษา
4. จัดทำร่างรายงานการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง
5. ปรับปรุงรายงานการศึกษาและจัดทำเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง แนวคิด หลักการ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน
2. ทำให้ทราบถึง ระเบียบ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน
4. เสนอแนะแนวทางในการสร้างความสมดุล ระหว่าง การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด กับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนในคดียาเสพติด

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาของสารนิพนธ์นี้ จะนำเสนอเป็นสี่ตอนคือ ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ตอนที่ 2 ระเบียบและกฎหมายทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด และสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน ตอนที่ 3 ปัญหาในการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ทั้งในและต่างประเทศ และตอนที่ 4 แนวทางในการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา กับสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารคดียาเสพติดของประชาชน โดยมีสารสรุปดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา และสิทธิในการรับรู้ข่าวสาร

แนวคิดและหลักการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา และสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน ที่พบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นดังนี้ การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาจากการเสนอข่าวในต่างประเทศมีความเคร่งครัดมาก การเสนอข่าวที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิและ

ชื่อเสียงของผู้ต้องหาจะทำได้ เช่น ไม่เสนอภาพการสืบพยานในศาล อย่างมากก็เพียงทำเป็นภาพวาดมานำเสนอแทนภาพถ่าย หรือเสนอข่าวเพียงว่ามีผู้กระทำผิดถูกจับหรือถูกสอบสวน ซึ่งเสนอเพียงว่าผู้ถูกจับนั้นมีตำหนิรูปพรรณอย่างไร สูงต่ำ ดำขาว เชื้อชาติใด แต่จะไม่ระบุชื่อ หรือลงภาพถ่ายของผู้ต้องหา ทั้งนี้เพราะในกฎหมายต่างประเทศ ยึดหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุด ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิดจริง การแถลงข่าวในลักษณะยืนยันการกระทำผิดของผู้ต้องหา ถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา อันเป็นการขัดต่อหลักประกันสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เป็นเรื่องที่ต้องให้การสนับสนุน เพราะประเทศ ที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนได้มาก ย่อมทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้มาก แต่สิ่งที่ต้องระมัดระวัง หากการเปิดเผยข้อมูลจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาคดีอาญา หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือการเปิดเผยข้อมูลอาจทำให้ประชาชนทั่วไปเชื่อว่าผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดเป็นผู้กระทำผิดจริง การเปิดเผยรายละเอียดของคดี ควรได้รับการทบทวนถึงขอบเขตของการเปิดเผยข้อมูล เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด ซึ่งเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่จะไม่ถูกประจาน

การเสนอข่าวต้องมีการทบทวนว่า ควรเสนอข่าวที่ชัดเจนเหมือนในปัจจุบันหรือไม่ ซึ่งผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด มีความเสี่ยงที่จะถูกประณามว่าเป็นผู้กระทำผิด ในขณะที่ประชาชนผู้รับรู้ข่าวสารอย่างชัดเจนจากการแถลงข่าว โดยการนำตัวผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดมาร่วมแถลงข่าวด้วย แม้จะมีผลทำให้ประชาชนรู้ถึงผลงานการปราบปรามอาชญากรรมที่สำคัญของเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำลังละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดเสียเอง เป็นการประจานหรือปฏิบัติต่อผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดเยี่ยงผู้กระทำผิด ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่ได้มีกฎหมายให้อำนาจไว้ เป็นเพียงการเสนอผลงานที่ก้าวล่วงสิทธิของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดเท่านั้น

การเสนอข่าวมักจะเสนอภาพของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด หรือนำตัวผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดมาแถลงข่าวการจับกุม และเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนได้สัมภาษณ์ผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด โดยสอบถามถึงรายละเอียดของคดี ตลอดจนความรู้สึกของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด บางครั้งก้าวล่วงไปถึงครอบครัวของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด หรือเปิดเผยพยานหลักฐานที่ได้จากการตรวจยึด จนทำให้ประชาชนที่ได้รับรู้ข่าวสารแทบจะเชื่อว่าผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดเป็นผู้กระทำผิดจริง ดังนั้นจึงห้ามนำตัวผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติดมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด ให้แถลงเฉพาะผลการดำเนินงานเท่านั้น

ตอนที่ 2 ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ที่พบในการศึกษาครั้งนี้ เป็นดังนี้

ประเทศอังกฤษ หรือประเทศสหรัฐอเมริกา มีมาตรฐานการควบคุมการให้ข่าวของเจ้าหน้าที่รัฐไว้อย่างชัดเจน และให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้ต้องหาอย่างมาก แตกต่างกับกฎหมายของประเทศไทย ที่ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในการแถลงข่าวไว้อย่างชัดเจน

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยหลักแล้วห้ามไม่ให้เปิดเผย เว้นแต่จะมีกฎหมายให้อำนาจไว้ และการเปิดเผยนั้นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ การเปิดเผยข้อมูลที่ทำให้ผู้ต้องหาดูเสมือนเป็นผู้กระทำความผิด ในประเทศอังกฤษต้องรับผิดฐานละเมิดอำนาจศาล หรือการกล่าวว่าคุณถูกฟ้องในความผิดอาญา ย่อมต้องรับผิดฐานหมิ่นประมาทข้อมูลของผู้ต้องหา รวมทั้งรายละเอียดการสอบสวนที่แสดงว่าผู้ต้องหา เป็นผู้กระทำความผิดถือเป็นข้อมูลของราชการ

ในประเทศอังกฤษ การที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ทำได้ยากเนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่เต็มใจให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกสิทธิ์ของทางราชการซึ่งสามารถอ้างเอกสิทธิ์ไม่ยอมเปิดเผยหรือส่งข้อมูลให้ได้ กฎหมายอังกฤษ มีมาตรฐานการควบคุมการเปิดเผยข้อมูลของเจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมไว้อย่างชัดเจน และในการบังคับใช้กฎหมาย ศาลให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้ต้องหาอย่างมาก ในทางปฏิบัติจึงไม่มีการประจานผู้ต้องหา โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

โดยหลักแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรเปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ การละเมิดอำนาจศาลในประเทศอังกฤษ ถือเป็นความรับผิดชอบเด็ดขาด แม้ผู้กระทำจะไม่มีเจตนาก่อให้เกิดอคติก็ตาม การขาดเจตนาอาจทำให้ได้รับโทษน้อยลง การลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลเข้มงวดมาก ทำให้สื่อมวลชนอังกฤษไม่สัมภาษณ์พยาน หรือรายงานคำรับสารภาพ ถ่ายภาพผู้ต้องหา พยาน หรือเจ้าหน้าที่ศาลภายในบริเวณห้องพิจารณา แม้กระทั่งจะรายงานว่าจำเลยบริสุทธิ์ ระยะเวลาที่อาจต้องรับผิดฐานละเมิดอำนาจศาล เริ่มตั้งแต่ผู้ต้องหาถูกจับ และอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ เป็นการคุ้มครองไม่ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหา ในลักษณะที่จะทำให้ผู้ต้องหาดูเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดโดยปริยาย การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความประพฤติของผู้ต้องหา อาจทำให้ผู้ที่จะเป็นลูกขุนเกิดอคติลำเอียงต่อการพิจารณาคดี ต้องรับผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

ประเทศสหรัฐอเมริกา ใช้ระบบการพิจารณาคดีแบบกล่าวหา คู่ความมีฐานะเท่าเทียมกันในศาล ผู้พิพากษาเป็นเพียงผู้คอยควบคุมให้มีการต่อสู้คดีอย่างยุติธรรม มีคณะลูกขุนเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณา ชี้ขาดข้อเท็จจริง ถึงความผิดของจำเลย ซึ่งคณะลูกขุนเป็นบุคคลธรรมดา ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการพิจารณาคดี และไม่มีความรู้ทางกฎหมาย พยานหลักฐาน แต่อย่างใด รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้หรือไม่ ศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยตั้งแต่แรก เพื่อป้องกันคู่ความนำพยานที่ไม่เกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิดแต่มีผลด้านจิตใจเข้าสู่การรับรู้ของคณะลูกขุน หากพยานหลักฐานใดห้ามรับฟัง ก็จะไม่มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดี เช่น ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในเรื่องชื่อเสียง ความประพฤติ ประวัติการกระทำผิดครั้งก่อน ประวัติการถูกจับกุม คำให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ นักกฎหมายที่ยืนยันความผิดของจำเลย ซึ่งข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเหล่านี้ ถือเป็นเรื่องนอกประเด็น ศาลจะไม่ให้นำเข้าสืบและห้ามไม่ให้รับฟัง เพราะไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ หรือพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เช่น คำรับสารภาพหรือวัตถุของกลางที่ได้มาจากการข่มขู่ หรือข่มขืนใจ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลดีเพราะจะทำให้ลูกขุนใช้ดุลพินิจในการตัดสินได้เที่ยงตรง ไม่มีอคติลำเอียง

ประเทศสหรัฐอเมริกา พยายามป้องกันไม่ให้เกิดการเสนอข่าวของสื่อมวลชน เข้าสู่การรับรู้ของคณะลูกขุน เพราะการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ในระหว่างการดำเนินคดีของตำรวจหรืออัยการ หากข่าวดังกล่าวอยู่ในความสนใจของประชาชน จะมีการเสนอข่าวอย่างละเอียดต่อเนื่องและยาวนานกว่าข่าวอื่น อาจมีผลกระทบต่อความเชื่อของคณะลูกขุน เนื่องจากคณะลูกขุนที่ได้รับรู้รายละเอียดของคดีมาก่อน จากการเสนอข่าวของสื่อมวลชน ซึ่งการเสนอข่าวเช่นนี้เป็นการเสนอความคิดเห็นไปสู่การรับรู้ของผู้ที่จะมาเป็นลูกขุน อาจก่อให้เกิดอคติลำเอียง การให้ข่าวของตำรวจหรืออัยการ อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาพิจารณาคดี เพราะทำให้ไม่สามารถคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นลูกขุนที่เที่ยงธรรม ปราศจากอคติลำเอียงได้ เท่ากับเป็นการปฏิเสธสิทธิของผู้ต้องหา ที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเที่ยงธรรม และอาจทำให้ต้องพิจารณาคดีใหม่ การให้ข่าวของตำรวจหรืออัยการต้องทำอย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา

ตอนที่ 3 ปัญหาการนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าว

ปัญหาการนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าว ที่พบในการศึกษาคครั้งนี้ คือ การนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดีอาญาเสพติด ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำ

ไม่ได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ผู้ต้องหาคดียาเสพติดมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย จากการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมายจากเจ้าหน้าที่รัฐ ในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตน คดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ ก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้ต้องหาคดียาเสพติดเป็นผู้กระทำความผิดจริง จะปฏิบัติต่อผู้ต้องหาคดียาเสพติดเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ การนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแถลงข่าวหรือเผยแพร่ข้อมูลแก่สาธารณชนเป็นการละเมิดสิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียงของผู้ต้องหาคดียาเสพติด การนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด ทำให้ผู้ต้องหาคดียาเสพติดได้รับความอับอาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เกลียดชัง ซึ่งหลักในการให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ส่งผลผูกพันต่ออำนาจรัฐ กำหนดให้รัฐต้องให้การคุ้มครองในเรื่องของสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาคดียาเสพติด รัฐจึงไม่สามารถละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหาคดียาเสพติดได้

ตอนที่ 4 ความสมดุล ระหว่างสิทธิของผู้ต้องหา กับสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน

ความสมดุลระหว่างสิทธิของผู้ต้องหา กับสิทธิการรับรู้ข่าวสารของประชาชน ที่พบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นดังนี้ การแถลงข่าวผลการจับกุม โดยนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวด้วยนั้น แม้จะมีผลทำให้สังคมรู้ถึงผลงานการปราบปรามยาเสพติดที่สำคัญ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำลังละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด ที่จะไม่ถูกประจานหรือปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงผู้กระทำความผิด ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่มีกฎหมายให้ทำได้ แต่เป็นเพียงการนำเสนอผลงานที่ก้าวล่วงสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติดเท่านั้น ประเทศที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณะได้มาก ย่อมทำให้ประชาชนมีส่วนรับรู้และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่มากขึ้น แต่ข้อควรระมัดระวังที่ต้องพิจารณาควบคู่กันไป คือหากการนำเสนอข่าวจะมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ต้องหาคดียาเสพติด หรือการนำเสนอข่าวที่ทำให้ประชาชนเชื่อว่าผู้ต้องหาคดียาเสพติดเป็นผู้กระทำความผิด โดยการนำเสนอรายละเอียดของการกระทำความผิด การแถลงข่าวนั้น ควรมีการทบทวนถึงขอบเขตของการเสนอข่าว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเสนอข่าวนั้นก้าวล่วงหลักประกันสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาคดียาเสพติดที่จะไม่ถูกประจาน การแถลงข่าวคดียาเสพติดต่อสื่อมวลชน ต้องมีความสมดุลกันระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด กับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในการที่จะได้รับรู้ข่าวสาร และไม่เป็นการละเมิดสิทธิ

ของผู้ต้องหาคดียาเสพติด ให้แถลงเฉพาะผลการดำเนินงานเท่านั้น โดยไม่นำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวด้วย

แนวทางในการปฏิบัติเพื่อไม่ให้ขัดต่อแนวคิดและหลักกฎหมาย ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้รับรองสิทธิของประชาชนโดยเฉพาะสิทธิของผู้ต้องหา ไว้อย่างชัดแจ้ง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 34 ได้รับรองสิทธิใน ชื่อเสียงของบุคคล การโฆษณาให้แพร่หลายย่อมไม่อาจกระทำได้ เช่นเดียวกับ มาตรา 35 และมาตรา 39 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ห้ามมิให้เผยแพร่ข้อความหรือภาพไปยังสาธารณชน อันทำให้สิทธิในชื่อเสียงได้รับความเสียหายเช่นเดียวกัน เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ผู้ต้องหาจะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานที่ว่าเขายังเป็นผู้บริสุทธิ์ ฉะนั้นก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดแสดงว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิดจริงแล้ว จะปฏิบัติต่อผู้ต้องหาเสมือนเป็นผู้กระทำผิดไม่ได้ อย่่างไรก็ตามการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด โดยเฉพาะมีการกระทำในลักษณะประจาน ทำให้ผู้ต้องหาคดียาเสพติดได้รับความเสียหาย จากการศึกษาการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน นั้นเป็นการละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ และกรณีการแถลงข่าวถือได้ว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่จะรับรู้ข่าวสาร และการแถลงข่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นการจัดทำบริการสาธารณะหรือไม่ สื่อมวลชนมีสิทธิในการรับรู้และเสนอข่าวสารต่อสาธารณะเพียงใด และสุดท้ายควรมีการกำหนดมาตรการ ในการจัดแถลงข่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือไม่ อย่่างไร การแถลงข่าวเป็นเรื่องที่มีความจำเป็น และมีความสำคัญในการเปิดเผยให้เห็นถึงผลการปฏิบัติงานของตำรวจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการจัดทำบริการสาธารณะให้กับสังคม ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถติดตามจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้สังคมเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และประชาชนจะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่การแถลงข่าวโดยการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแถลงข่าวนั้น จะต้องกระทำเฉพาะกรณีที่จะเป็นประโยชน์สาธารณะที่สำคัญเท่านั้น

การแถลงข่าวในลักษณะยืนยันความผิดของผู้ต้องหาคดียาเสพติดถือเป็นการประจาน ส่งผลกระทบต่อสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ดังนั้นการแถลงข่าวใน

ลักษณะยืนยันความผิดของผู้ต้องหาคดียาเสพติด จึงเป็นการฝ่าฝืนต่อหลักการที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์

สิทธิมนุษยชน มีไว้เพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และฐานะของผู้ต้องหาซึ่งในแง่ของการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาตามที่ปรากฏในปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ผู้ต้องหาเป็นเพียงผู้ที่ถูกกล่าวหาและอาจต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการเพื่อให้การดำเนินคดีเป็นไปโดยสะดวก แต่บุคคลที่ถูกกล่าวหาเหล่านั้นยังเป็นมนุษย์ผู้ทรงไว้ซึ่งสิทธิและศักดิ์ศรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ถูกประจาน เพราะการประจานเป็นการลบหลู่เกียรติภูมิอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่บุคคลไม่ว่าจะเชื้อชาติ ศาสนา หรือสถานะใดก็ตามยังต้องมีอยู่เนื่องจากความเป็นมนุษย์

การประจานผู้ต้องหาเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามที่กฎหมายรับรองเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งโดยหลักแล้ว การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะล่วงละเมิดสิทธิดังกล่าวไม่ได้ การดำเนินคดีอาญาในชั้นสอบสวนพบว่าการกระทำในลักษณะประจาน ซึ่งกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวผู้ต้องหา และสำหรับการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแถลงข่าวการจับกุม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนเป็นการประจาน และหยามเกียรติผู้ต้องหาคดียาเสพติดอย่างชัดเจน เท่ากับเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในกรณีนี้ด้วย

เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติด กับสิทธิในการรับรู้ข่าวสารคดียาเสพติดของประชาชน เพื่อประโยชน์ในการป้องกันปัญหาเสพติด และตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้เขียนเห็นว่า การแถลงข่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีกฎหมายควบคุมอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะที่พบจากการวิจัย

ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จัดทำระเบียบว่าด้วยการแถลงข่าวคดียาเสพติด โดยให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ระเบียบเดียวกันในการแถลงข่าวคดียาเสพติด โดยมีรายละเอียดดังนี้

หลักการและเหตุผล เนื่องจากการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหาคดียาเสพติด ซึ่งขัดต่อปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อตอบสนองการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

เกี่ยวกับยาเสพติดของประชาชน จึงเห็นสมควร ออกระเบียบว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข่าวคดียาเสพติด ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 . ห้ามนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแลกเปลี่ยนต่อสื่อมวลชน

ตั้งโฆษกหรือทีมงานโฆษกของแต่ละหน่วยงาน มาแลกเปลี่ยน โดยไม่ต้องนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแลกเปลี่ยนต่อสื่อมวลชนด้วย

ข้อ 2 . แลกเปลี่ยนเฉพาะผลการดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ยาเสพติดของกลาง

2.2 ทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจยึด

2.3 ยานพาหนะที่ได้จากการตรวจยึด

2.4 อาวุธที่ได้จากการตรวจยึด

2.5 แผนผังพฤติการณ์ในการกระทำความผิด

2.6 แผนผังเครือข่ายบุคคลที่ร่วมการกระทำความผิด

2.7 ห้ามแลกเปลี่ยน ชื่อ ชื่อสกุลจริงของผู้ต้องหา ให้แลกเปลี่ยนเฉพาะ ชื่อเล่น หรือ

ฉายาของผู้ต้องหา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ และการศึกษาครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาพบว่าในต่างประเทศไม่มีการนำตัวผู้ต้องหามาแลกเปลี่ยนต่อสื่อมวลชน และขณะเดียวกันในประเทศไทยก็พบว่าการนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด มาแลกเปลี่ยนต่อสื่อมวลชน เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหา และทำให้ผู้ต้องหาได้รับความอับอาย ดังนั้นจึงเห็นควรห้ามนำตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดมาแลกเปลี่ยนต่อสื่อมวลชน แม้จะยังไม่มีกฎหมายหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจนก็ตาม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการนำตัวผู้ต้องหามาแลกเปลี่ยนต่อสื่อมวลชน ในคดีประเภทอื่นด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบในการนำตัวผู้ต้องหา มาแลกเปลี่ยนต่อสื่อมวลชนที่มีผลกระทบต่อรูปคดี และครอบครัวของผู้ต้องหา

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2544). ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย หน้า 40

ณรงค์ ใจหาญ. (2557). คอลัมน์ นิติศาสตร์รอบตน: การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและผู้ต้องหา ในคดีอาญา จากการเสนอข่าวสยามรัฐ ฉบับวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 หน้า 5

การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา : กรณีการขอปล่อยตัวชั่วคราว

Protection of Rights and Freedoms of Defendants in Criminal Cases: A Case of Provisional Release.

ทินกรณ์ ทองบุราณ¹ กรณ์ต์ ธนฐเทพ² พิศิษฐ์ กันธทิพย์³ มนไท ประมุจจโก⁴

Tinnagorn Thongburan¹ Karan Thanutep² Pisith Kuntatip³

Monthai Pamonchakko⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง (1) แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญาตามแนวความคิดการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ดี (2) ศึกษาสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอปล่อยตัวชั่วคราว (3) ศึกษาสภาพปัญหาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอปล่อยตัวชั่วคราว และ (4) ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

จากการศึกษาพบว่า แนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญาการควบคุมอาชญากรรม และการดำเนินคดีอาญาที่เป็นธรรม บทบัญญัตินี้มีขึ้นเพื่อให้สังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม สำหรับสิทธิของจำเลยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้รับประกันสิทธิของ

¹ มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Master Degree of Laws, Ratchathani University)

² ศ. ดร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี (Prof. Ph.D. Graduate School, Ratchathani University)

³ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Faculty of Laws, Ratchathani University)

⁴ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี (Faculty of Laws, Ratchathani University)

จำเลยที่ถูกฟ้องในคดีอาญาว่า ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ส่วนสภาพปัญหาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญาพบว่า เท่าที่ปฏิบัติกันมา การพิจารณาปล่อยชั่วคราว มักจะยึดถือหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของจำเลยหรือผู้ประกันเป็นหลัก มากกว่าสิทธิและเสรีภาพของจำเลย ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จึงควรแก้ไขต่อไป โดยต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรับสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

คำสำคัญ : การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ, จำเลยในคดีอาญา, การขอปล่อยตัวชั่วคราว

Abstract

This research intended (1) to study concepts and principles of protection of rights freedom of defense in criminal cases according to the concept of good criminal procedure, (2) to study the right to a temporary release of a defendant in a criminal case, cases of provisional release, (3) to gather the states of the problems of rights protection freedom of defense in criminal cases, cases of provisional release, and (4) to recommend guidelines for amending the laws relating to the right to a temporary release of the defendant according to the constitution of The Kingdom of Thailand B.E. 2550 and constitution of The Kingdom of Thailand (temporary) B.E. 2557.

The study revealed that concepts and principles of protection of the criminal rights of defendants in criminal cases, crime control and the conduct of criminal cases was justified. It was up to the society to live together peacefully and safe from crime for the defendant's right according to constitution of The Kingdom of Thailand B.E. 2550. It guarantees the defendant's right to be sued in criminal cases. It must have been assumed that the defendant was not guilty and before the final judgment any person had committed an offense. It treated the person as a perpetrator to protect the criminal rights of the defendant in criminal cases. It was found that as practical temporary release often, the

securities or property of the defendant or insurer more than the rights and freedoms of the defendants contrary to the purpose of the constitution. The law should be fixed in a way to amend the criminal procedure code section 107 when the petition was released to the officer or the court quick order and all the accused or defendants must be allowed to release temporarily.

Keywords: Protection of Rights and Freedoms, Defendants in Criminal Cases, Provisional Release

บทนำ

การขอลปล่อยตัวชั่วคราว เป็นการขออนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยพ้นจากการควบคุมของเจ้าพนักงานหรือศาลตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมหรือขังเป็นเวลานานเกินกว่าความจำเป็นในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี เพราะหากไม่มีความจำเป็นต้องควบคุมก็ควรที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวออกไป อันเป็นการปฏิบัติตามหลักการของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ในคดีอาญานั้นถือหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ ดังนั้นจำเลยจึงต้องได้รับสิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ ซึ่งรวมถึงสิทธิในการปล่อยตัวชั่วคราวเพราะเมื่อสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นบุคคลผู้บริสุทธิ์แล้วจะมาจับกุมคุมขังไม่ได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้รองรับสิทธิในการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลยเป็นหลัก การไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวนั้นเป็นข้อยกเว้น

ดังนั้น ในการควบคุมตัวจำเลยในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่ยังไม่มีความผิดจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ย่อมมีผลกระทบต่อสังคม และตัวของจำเลยเองทำให้สูญเสียอิสรภาพ ว่างาน ขาดรายได้ สูญเสียโอกาสต่างๆ ทางสังคม ครอบครัวเดือดร้อน ฯลฯ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญ คือ การไม่เคารพสิทธิของจำเลย หรือผู้ต้องขังดังกล่าว ซึ่งมีหลายประการด้วยกัน เช่น ทศนคติของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อ จำเลย ผู้ต้องขัง และในตัวของผู้ต้องขังเองมิได้ใช้สิทธิของตนเองเพราะอาจขาดความรู้ หรือข้อจำกัดอื่นๆ เช่น ความยากจน ฯลฯ เป็นต้น ทำให้ไม่ใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของจำเลยอย่างเต็มที่ ส่งผลทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเกิดความไม่เป็นธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งถ้าหากกระบวนการยุติธรรมไม่อำนวยความยุติธรรม และเคารพ

สิทธิมนุษยชนย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกละเมิด หรือแม้แต่จำเลยระหว่างพิจารณาคดีที่มีอัตราโทษจำคุกโดยทั่วไป ไม่ว่าจะอยู่ในชั้นพิจารณาคดีของศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ หรือศาลชั้นฎีกา หากคดีถูกยกฟ้อง หรือพิสูจน์ได้ว่าจำเลยดังกล่าวไม่มีความผิด ย่อมส่งผลให้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นๆ สูญเสียไปและไม่สามารถเรียกกลับคืนได้ แม้ว่าปัจจุบันจะมีการชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ที่ถูกคุมขัง หรือจำเลย และภายหลังศาลมีคำสั่งยกฟ้อง เนื่องจากไม่ได้กระทำความผิด แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้หยิบยกเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอลปล่อยตัวชั่วคราวมาศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอแนะมาตรการหรือวิธีการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา ตามแนวคิดการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ดี
2. เพื่อศึกษาสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอลปล่อยตัวชั่วคราว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557
3. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา กรณีการขอลปล่อยตัวชั่วคราว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557
4. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวของจำเลย ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

กรอบแนวคิดในการศึกษา

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์เอกสารเพื่อหาข้อสรุปและประเด็นในการเสนอแนะการปรับปรุงกฎหมายหรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยมีตัวแปรในการศึกษาประกอบด้วย

1. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลย
2. สิทธิการปล่อยตัวชั่วคราวของจำเลย
3. สภาพปัญหาการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลย

วิธีดำเนินการศึกษา

งานวิจัยนี้อาศัยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และอาศัยการศึกษาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ว่ามีปัญหารวมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามีอยู่ โดยอาศัยเอกสารเป็นหลัก ตัวบทกฎหมายและจากงานเขียนทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร และตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากเว็บไซต์ เพื่อหาข้อสรุปและเสนอแนวทางในการพัฒนาข้อกฎหมายให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องต่อการปฏิบัติต่อไป

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้จะนำเสนอเป็น 4 ส่วนคือ ผลการศึกษาแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้อง สิทธิและเสรีภาพของจำเลย สภาพปัญหาที่พบ และแนวทางในการแก้ปัญหา ดังมีสาระโดยสรุปดังนี้

จากการศึกษาพบว่าแนวคิดและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา การควบคุมอาชญากรรม และการดำเนินคดีอาญาที่เป็นธรรม มีขึ้นเพื่อให้สังคมนั้นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความปลอดภัยจากอาชญากรรม แต่ต้องเป็นไปตามกฎหมายกำหนด

สำหรับสิทธิของจำเลยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้รับประกันสิทธิของจำเลยที่ถูกฟ้องในคดีอาญาว่า ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ส่วนสภาพปัญหาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญา พบว่าเท่าที่ปฏิบัติกันมาการพิจารณาปล่อยชั่วคราวมักจะยึดถือหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของจำเลยหรือ

ผู้ประกันเป็นหลัก มากกว่าสิทธิและเสรีภาพของจำเลย ซึ่งขัดกับวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย และเป็นปัญหาในการขอประกันตัวของจำเลย ทำให้เสียสิทธิและเสรีภาพ แม้ว่ากฎหมายจะให้โอกาสในการขอคุ้มครองสิทธิ และสามารถขอให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวได้ จึงควรแก้ไขต่อไป

จากผลการศึกษาและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวสำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีการคุ้มครองสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวของจำเลยไว้ในมาตรา 39 และมาตรา 40(7) จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว ยกเว้นในบางกรณี แต่บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญนี้จะนำไปในลักษณะกว้างๆ ไม่ระบุในรายละเอียด และในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายระดับรองมารองรับบทบัญญัติตามมาตรานี้ ในขณะที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข ในทางปฏิบัติศาลยังคุมขังจำเลยเป็นหลักไว้ก่อน การปล่อยตัวชั่วคราวเป็นเพียงข้อยกเว้นในบางกรณีเท่านั้น ทั้งนี้มีประเด็นที่ควรดำเนินการดังนี้

(1) ควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว

(2) ควรเพิ่มเติมข้อพิจารณาในเรื่องการวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยตัวชั่วคราว โดยให้พิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่ อาชีพการงาน ฐานะ หรือชื่อเสียงของจำเลย หรือผู้เป็นหลักประกันประกอบด้วย และการพิจารณาสั่งคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราว ต้องมีการไต่สวนคำร้องขอปล่อยชั่วคราวทุกคดี

(3) การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวโดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ต้องกำหนดให้ศาลมีอำนาจในการสั่งปล่อยชั่วคราวได้เอง โดยจำเลยหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ต้องยื่นคำร้องขอปล่อย และให้มีการนำมาใช้อย่างจริงจัง

(4) ควรยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวที่ให้เรียกหลักประกัน รวมทั้งแนวปฏิบัติที่ยึดการเรียกหลักประกันเป็นหลักในการปล่อยชั่วคราว เพื่อสร้างความเสมอภาคให้กับจำเลยที่มีความแตกต่างกันในด้านรายได้และฐานะ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยให้เสมอภาคอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลยเป็นสิ่งที่รัฐต้องให้ความสำคัญเพราะโดยหลักสากลแล้วจำเลยที่ถูกฟ้องและศาลยังไม่ตัดสินคดีนั้นให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ดังปรากฏในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (ราชกิจจานุเบกษา 2550) และสอดคล้องกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (กระทรวงต่างประเทศ 2551) และในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม กฎหมายไทยได้กำหนดข้อยกเว้นไว้ในมาตรา 39 และ มาตรา 40 (7) ซึ่งน่าจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นธรรมยิ่งขึ้น ดังข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายที่พบจากการศึกษาค้างนี้

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดัง 4 ประการที่นำเสนอไปข้างต้นนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะทำให้จำเลยได้รับความสะดวก และการดำเนินการมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นสากลยิ่งขึ้น ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับวินิจฉัยของเจ้าพนักงาน เพราะมีกฎหมายรับรองการปฏิบัติ (ข้อเสนอข้อที่ 1) มีหลักและแนวปฏิบัติในการวินิจฉัยคำร้องการปล่อยตัวที่ชัดเจน (ข้อ 2) มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อใช้ในการดำเนินงาน (ข้อ 3) และยกเลิกกฎหมายที่สร้างภาระที่ไม่จำเป็นให้กับจำเลย (ข้อ 4)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษานี้ ผู้ศึกษาเห็นควรนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. ควรมีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการสั่งปล่อยชั่วคราวไปใช้ได้เลย โดยจำเลยหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ต้องยื่นคำร้องขอปล่อย และให้มีการนำมาใช้อย่างจริงจัง
2. ควรดำเนินการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 107 เมื่อได้รับคำร้องให้ปล่อยชั่วคราว ให้เจ้าพนักงานหรือศาลรีบสั่งอย่างรวดเร็วและผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกคนต้องได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเพื่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลยได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ควรพิจารณาและยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวที่ให้เรียกหลักประกัน รวมทั้งแนวปฏิบัติที่ยึดการเรียกหลักประกันเป็นหลักในการปล่อยชั่วคราว เพื่อสร้างความ

เสมอภาคให้กับจำเลยที่มีความแตกต่างกันในด้านรายได้และฐานะ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยให้เสมอภาคอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กรกาญจน์ อรุณปลอด. (2543). *การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*, ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดทางกฎหมายและกระบวนการบังคับใช้.

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเรียกประกันหรือหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548.

คณิต ณ นคร. (2549). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พิมพ์ครั้งที่ 7*. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์วิญญูชน.

จิตติมา กำธรวิวรรณ. (2549). *การปล่อยชั่วคราวโดยมีกำหนดเงื่อนไข*, ศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นันทน์ภัส สุปิยะพันธ์, ประทีป อับอิตตานนท์ , สะอาด หอมมณี. (2557). *การปล่อยชั่วคราวโดยการนำมาตรการคุมขังแบบไม่ควบคุมตัวโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์*, วารสารวิชาการศรีปทุมชลบุรี.

ปราโมทย์ ประจนปัจจนึก .(2549). *การปล่อยชั่วคราว*. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ปีที่ 32.

พชรมณต์ ภูมิสถิต. (2557). *ปล่อยตัวชั่วคราว*, ศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรและกฎหมายจารีตประเพณีกับกฎหมายไทย , มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พนัส ทศนียานนท์. (2522). *สิทธิในการประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา*, วารสารอัยการ 2.

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2558.

เพชร สระทองอุ่น. (2530). *ดุลพินิจพนักงานสอบสวนในการปล่อยชั่วคราว* , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มารศรี เพ็ญโรจน์. (2542). *สิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ศึกษาเฉพาะกรณีสิทธิที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว*, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. 2548.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557.

สุทธิพันธุ์ ไชยเจริญ. (2549). *การปล่อยชั่วคราวโดยศาล, ศึกษาความเสมอภาคที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราว*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิรดี โพธิ์พร้อม. (2550). *โครงการวิจัยเรื่องปัญหาความไม่เสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนได้รับ*. กรุงเทพมหานคร , สำนักงานศาลยุติธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 1

“Professional Learning Communities: An Implementation Guide and Toolkit” by Foord and Haar

ปริทัศน์โดย สมาน อัสวภูมิ¹

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียน

Foord (Kathleen K. Foord) เป็นผู้ประสานงานการพัฒนาวิชาชีพ และหัวหน้าภาควิชาที่มหาวิทยาลัยมินเนโซตา ในประเทศสหรัฐอเมริกา เคยเป็นครูและผู้เชี่ยวชาญในโรงเรียนของรัฐ 28 ปี ก่อนที่จะมาเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ขณะเดียวกันก็เป็นทีปรีกษาให้กับโรงเรียนต่างๆ ในด้านการพัฒนาบุคลากร และชุมชนแห่งการเรียนรู้

Haar (Jean Haar) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ Engaged Leadership และรองศาสตราจารย์ที่มหาวิทยาลัยมินเนโซตา ประเทศสหรัฐอเมริกา เคยเป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนของรัฐมา 17 ปี ก่อนที่จะย้ายมาทำงานที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ เป็นอาจารย์สอนการบริหารการศึกษา และที่ปรีกษาเขตพื้นที่การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ และชุมชนแห่งการเรียนรู้

สาระสำคัญของหนังสือ

หนังสือเล่มนี้เขียนในลักษณะของคู่มือและเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพ (Professional Learning Community-PCL) แบ่งออกเป็น 8 บท บทที่หนึ่งว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพที่มีประสิทธิภาพ บทที่สองให้แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ควรสำรวจและทำความเข้าใจก่อนที่เริ่มต้นใช้แนวคิดนี้ บทที่สามเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการใช้แผนที่นวัตกรรมในการนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ บทที่สี่ นำเสนอเกี่ยวกับเป้าประสงค์ร่วมและความมุ่งมั่นใส่ใจ บทที่ห้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ บทที่หกให้แนวคิดเกี่ยวกับคำถามคือจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ บทที่เจ็ด ความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพ และบทสุดท้ายนำเสนอเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการ ความกล้าหาญ และความพยายามในการดำเนินงาน

---

¹ รองศาสตราจารย์, ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี (Associate Professor, Ph.D. Dean of Graduate School, Ratchathani University)

ผู้ปริทัศน์จะไม่สามารถนำเสนอสาระของหนังสือได้ทั้งหมด แต่จะกล่าวถึงเฉพาะประเด็นสำคัญที่จะเข้าใจหลักคิดสำคัญของหนังสือเล่มนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพ และเป็นแรงจูงใจสู่การศึกษาหนังสือเล่มนี้ อย่างจริงจังต่อไปดังนี้

แม้นักวิชาการทั้งสองท่านจะไม่นิยามความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบวิชาชีพ แต่ได้ชี้ให้เห็นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพนั่นต้องเชื่อว่าครูเป็นมืออาชีพสามารถเรียนรู้และพัฒนางานของตนได้ ถ้าตราบไฝฝ่ายบริหารยังกำหนดสิ่งที่อยากให้ครูทำ และควบคุมครูเสมือนหนึ่งเป็นเครื่องยนต์แล้ว อย่าได้คาดหวังจะได้งานดีๆ และสุดฝีมือในการทำงานจากครูเลย

เหตุผลสำคัญที่สถานศึกษาจำนวนมากนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพเป็นยุทธศาสตร์ ในการพัฒนางานของตน ทั้งนี้เพราะแนวคิดนี้ ไม่ว่าจะมีความเชื่อเรียกแตกต่างกันอย่างไรก็ตาม แต่จะส่งผลสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาด้วยเหตุผลดังนี้

1. โรงเรียนที่นำใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู (teacher learning community) มีผลสำคัญเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งระดับเขตพื้นที่ และระดับชาติ
2. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูกับผลการเรียนรู้ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันระดับมาก (strong correlation)
3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูกับประสิทธิภาพของนักเรียนทั้งระดับชั้น และระดับโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันระดับมากเช่นกัน

นอกจากนี้ Foord และ Haard ยังกล่าวว่า จากการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง แม้จะส่งผลสำคัญต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ แต่วัฒนธรรมการทำงานร่วมกันส่งผลสำคัญต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มากกว่า

สาระสำคัญอีกประการหนึ่งที่ Foord และ Haard (2008) กล่าวถึงคือข้อสันนิษฐานและแก่นความเข้าใจของตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการนำใช้ PLC หลายตัวแปร แต่ผู้เขียนนำมากล่าวถึงสองเรื่อง คือ ตัวแปรเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (ครูและบุคลากรในสถานศึกษา) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของ PLC ดังนี้

1. การเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อสันนิษฐานและแก่นความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนที่ Foord และ Haard นำเสนอไว้ชี้ว่าเรามักจะเข้าใจผิดว่าในเมื่อ PLC เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ดังนั้นถ้าเราใช้เวลากับการเรียนการสอนมากขึ้น และใช้กระบวนการในการสอนเพิ่มขึ้น ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นแน่นอน ถ้านักเรียนยังเรียนไม่พอในชั้นเรียน การสอนเสริม หรือจัดชั้นเรียนพิเศษ หรือการให้ความช่วยเหลือพิเศษต่างๆ แล้วผลการเรียนน่าจะสูงขึ้น นั่นคือเราคิดว่าการที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ปัญหาอยู่ที่ตัวผู้เรียน ทั้งๆ ที่ความจริงแล้ว ปัญหาอาจจะอยู่ที่หลักสูตร วิธีจัดการเรียนการสอน หรือวิธีวัดผลประเมินผลก็เป็นได้ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ น่าจะเกิดขึ้นจากการให้การส่งเสริมและสนับสนุนจากครูมืออาชีพที่มีประสิทธิภาพ (effective professional teachers) ที่แสวงหาแนวทางในการพัฒนาวิธีการทำงานของตนตลอดเวลา ครูแต่ละคนในกลุ่ม PLC ต้องรับผิดชอบในการปรับเปลี่ยนสไตล์การสอนของตนเพื่อให้สอดคล้องกับสไตล์การเรียนรู้ของนักเรียน หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ต้องแตกต่างไปจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การเรียนรู้ต้องสำคัญ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และชุมชน แรงจูงใจในการเรียนเกิดจากเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน และการให้ข้อมูลป้อนกลับที่เจาะจงตรงไปตรงมาให้มากที่สุด

2. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ผู้ใหญ่ (ครูและบุคลากร) ในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ครูและบุคลากรต้องได้รับการพัฒนาอยู่เสมอ แนวคิดในการพัฒนาบุคลากรแบบเก่าเชื่อว่าเมื่อสถานศึกษามีแผนพัฒนาบุคลากร ดำเนินการพัฒนาตามแผนแล้วการเรียนรู้ของบุคลากรจะเกิด และการปฏิบัติงานก็จะเปลี่ยนไปด้วยจริงๆ ไม่ได้เป็นเช่นนั้น การพัฒนาบุคลากรที่ปราศจากระบบการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับความต้องการของบุคลากร และปัญหาที่แท้จริงซึ่งเกิดขึ้นในชั้นเรียนแล้ว สิ่งที่ได้รับอบรมหรือฝึกฝน จะหายไปในเวลาไม่กี่สัปดาห์ ส่วนการพัฒนาบุคลากรตามแนวคิดของ PLC นั้นมีหลักการดังนี้ (1) ผู้ใหญ่ประสงค์ที่จะวัดการเรียนรู้ของตนเองกับมาตรฐานวิชาชีพ (professional standards) เขาต้องการเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของสิ่งที่เขาเรียนกับการปรับปรุงวิธีดำเนินงานของตนเอง ผู้ใหญ่ก็คล้ายเด็กคือ ต้องการเป้าหมายในการเรียนรู้ที่ชัดเจน และมุ่งพัฒนาความเป็นตัวตนของตัวเองและสิ่งสมควรมีประสิทธิภาพของตนเอง (2) ผู้ใหญ่ประสงค์ที่จะสร้างระบบการเรียนรู้เฉพาะตนโดยเน้นการใช้สิ่งที่เรียนรู้ในการแก้ปัญหา ในเรื่องที่เขาเลือกที่จะทำ และ (3) การเรียนรู้ที่เกิดจากตนเองในการที่จะเรียนรู้และลงมือกระทำเอง กล้าที่จะนำไปเพื่อดูผลที่จะเกิดขึ้น และนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีขึ้นและส่งผลสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของตนด้วย

นอกจากสาระบางส่วนที่นำเสนอไปข้างต้นนี้แล้ว หนังสือเล่มนี้ให้แนวคิดและแนวปฏิบัติเพื่อให้การนำใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้อ่านที่สนใจควรได้อ่านหนังสือเล่มนี้ทั้งเล่มครับ

ข้อสรุปและความเห็นเกี่ยวกับหนังสือ

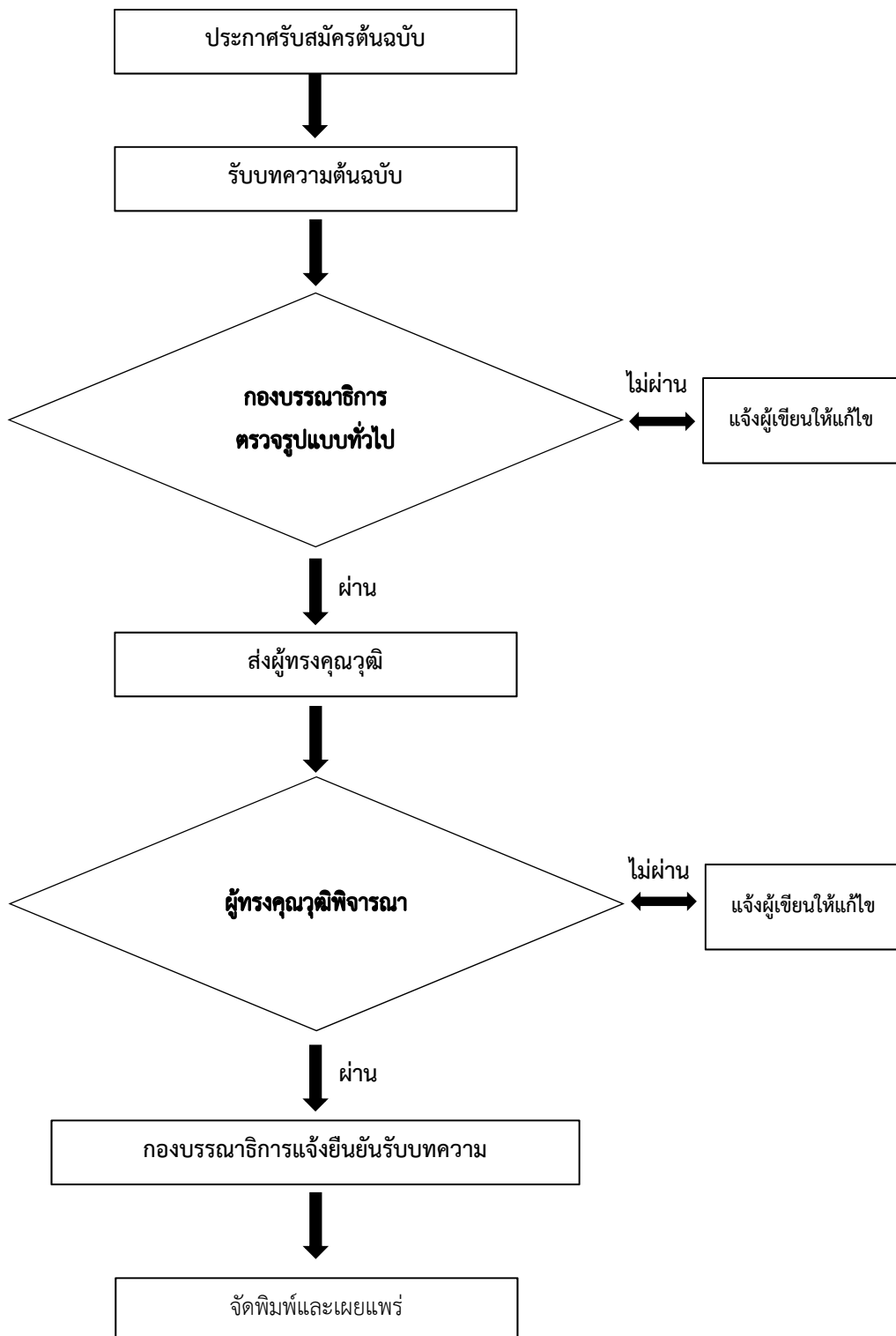
หนังสือเล่มนี้เป็นหลักปฏิบัติและข้อแนะนำในการนำใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะนักวิชาการทั้งสองท่านเคยเป็นทั้งครู และผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาก่อน และปัจจุบันยังทำหน้าที่ปรึกษาการพัฒนาบุคลากร และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้แก่โรงเรียนต่างๆ ในรัฐมินเนโซตา จึงได้นำแนวคิดและประสบการณ์มาเขียนเป็นคู่มือในการดำเนินงาน ผู้ปริทัศน์หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและการดำเนินงานของท่าน ไม่มากก็น้อย

บรรณานุกรม

Foord, K.A. and Haar, J.M. (2013). *Professional Learning Communities: An Implementation Guide and Toolkit*. New York: Routledge.

ภาคผนวก

ขั้นตอนการจัดทำวารสาร

แบบเสนอผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ใน
วารสารนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ข้าพเจ้า ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว

ชื่อ-สกุล .....

(ภาษาอังกฤษ) .....

ตำแหน่งทางวิชาการ (โปรดระบุ)

☐ ศาสตราจารย์

☐ รองศาสตราจารย์

☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

☐ ดร.

☐ อาจารย์

☐ อื่นๆ .....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน ..... โทรศัพท์มือถือ .....

โทรสาร ..... E-mail .....

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย) .....

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ) .....

.....

ประเภทผลงานวิชาการ ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิชาการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผลงานนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

ผลงานนี้ยังไม่เคยลงตีพิมพ์ตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์
เผยแพร่ในที่อื่นๆ อีก นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้ มายังกองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมทาง
สังคมศาสตร์

.....ลายมือชื่อ เจ้าของบทความ
(.....)

วันที่ .....

แบบรับรองพิจารณาบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ใน
วารสารนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

ข้าพเจ้า ☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐ ดร. ☐ อาจารย์

ชื่อ-สกุล .....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน ..... โทรศัพท์มือถือ .....

โทรสาร ..... E-mail .....

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง :

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย) .....

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ) .....

.....

ของนักศึกษา ชื่อ-สกุล .....

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และ
ไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในที่อื่นๆ

.....ลายมือชื่อ

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วันที่ .....

ใบสมัครสมาชิก
วารสารนวัตกรรมการทางสังคมศาสตร์

ชื่อ-สกุล .....

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน ..... โทรศัพท์มือถือ .....

E-mail .....

☐ ขอสมัครเป็นสมาชิกวารสาร “นวัตกรรมการทางสังคมศาสตร์”

☐ หนึ่งปี 4 ฉบับ   ราคา 500 บาท

☐ สองปี 8 ฉบับ   ราคา 800 บาท

ชำระผ่าน ธนาคารกรุงไทย เลขที่บัญชี 313-0-73265-9

ชื่อบัญชี วารสารนวัตกรรมการทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

โดยได้แนบหลักฐานการชำระเงิน :

☐ สำเนาหลักฐานเอกสารยืนยันการชำระเงิน ส่งทางไปรษณีย์มายังมหาวิทยาลัยราชธานี

☐ อัปโหลดหลักฐานเอกสารยืนยันการชำระเงิน มายัง e-mail: jriss@rtu.ac.th วันที่ .....

ฝ่ายสมาชิกวารสาร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชธานี

261 เลี้ยวเมือง, ตำบลแระมะ อำเภอมืองอุบลราชธานี อุบลราชธานี, 34000

โทรศัพท์: 0-4531-9900 ต่อ 124   โทรสาร: 0-4531-9911

E-mail : jriss@rtu.ac.th

คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับ วารสารนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ พัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเชิงวิชาการ ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักศึกษา และนักวิชาการ
3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการวิจัย การพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ที่จะสามารถนำไปอ้างอิงประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม - ธันวาคม

ขอบเขตของวารสารฯ (Scope)

วารสาร Journal of Innovative Social Science รับบทความวิชาการ และบทความวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บทความนั้นต้องนำเสนอให้เห็นถึงการสร้างสรรค์องค์ความรู้ทางวิชาการที่มีประโยชน์และน่าสนใจ รวมถึงการนำเสนอผลการวิจัย ที่เป็นปัจจุบัน เป็นประโยชน์ต่อทั้งแวดวงวิชาการและวิชาชีพ โดยบทความที่จะได้รับการตีพิมพ์นั้น จะต้องผ่านการพิจารณาถ้อยแถลงโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในสาขาที่บทความนั้นเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน โดยขอบเขตเนื้อหาทางวิชาการของวารสาร ฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จะครอบคลุมเนื้อหาทางการศึกษา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี บริหารธุรกิจและการจัดการ การท่องเที่ยว การจัดการการโรงแรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์

สำหรับบทความที่จะลงตีพิมพ์ในวารสาร Journal of Innovative Social Science จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นๆ การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของเจ้าของบทความโดยตรง การเผยแพร่ต่อไปต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

การพิจารณาบทความ (Editorial and Review Process)

บทความจะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเพื่อทำการกลั่นกรองและตรวจสอบคุณภาพของบทความ ดังนี้

1. กองบรรณาธิการแจ้ง/ตอบกลับการได้รับบทความตามข้อกำหนดการส่งบทความ จากนั้นกองบรรณาธิการจะตรวจสอบชื่อเรื่องและเนื้อหาของบทความว่าเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอยู่ในขอบเขต (Scope) ของวารสาร

2. เมื่อกองบรรณาธิการพิจารณาเห็นว่าบทความเป็นบทความที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และอยู่ในขอบเขต (Scope) ของวารสารจะดำเนินการส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทความนั้นๆ ต่อไป โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นผู้พิจารณาว่าบทความอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะลงตีพิมพ์ได้หรือบทความนั้นๆ ควรมีการแก้ไขในบางส่วนก่อนการตีพิมพ์ หรือปฏิเสธการตีพิมพ์ โดยกองบรรณาธิการจะอ้างอิงจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. กองบรรณาธิการส่งหนังสือตอบรับการตีพิมพ์หรือปฏิเสธการตีพิมพ์ให้เจ้าของบทความ

ประเภทของผลงานวิชาการที่เปิดรับตีพิมพ์

1. บทความวิจัย (Research Article) เป็นงานเขียนที่เกิดจากการวิจัยของผู้เขียนหรือสมาชิกร่วมในงานวิจัยนั้น อย่างเป็นระบบ และไม่เคยได้รับการตีพิมพ์มาก่อน

2. บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความทางวิชาการที่นำเสนอเนื้อหาสาระทางวิชาการที่น่าสนใจ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ หรือประมวลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น จากการวิจัยที่ผ่านมา จากเอกสารอ้างอิง จากความคิดเห็นของผู้เขียนและผู้อื่น อาจมีการนำเสนอในมุมมองใหม่ ที่สนับสนุนหรือคัดค้านต่อทฤษฎี หรือองค์ความรู้ทางวิชาการเดิม หรือเป็นการนำเสนอแนวทางในการวิเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีผู้รวบรวมเรียบเรียง หรือวิเคราะห์มาก่อน

การเตรียมบทความเพื่อการตีพิมพ์ในวารสาร

บทความวิจัย ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author(s)) ใช้ชื่อเต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นเรียงความย่อหน้าเดียว ที่สรุปสาระสำคัญของบทความไว้โดยครบถ้วน และควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ
4. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนไม่เกิน 4 คำ และระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ
5. เนื้อหา (Contents) ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้
  1. บทนำ (Introduction)
  2. วิธีดำเนินการวิจัย (Methods)
  3. ผลการวิจัย (Results)
  4. สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)
  5. เอกสารอ้างอิง (References)
6. เอกสารอ้างอิง (References) ใช้การอ้างอิงและบรรณานุกรมของ APA 6th Edition Style (American Psychology Association)

บทความวิชาการ ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อผู้เขียน (Author(s)) ใช้ชื่อเต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นเรียงความย่อหน้าเดียว ที่สรุปสาระสำคัญของบทความไว้โดยครบถ้วนและควรมีความยาวไม่เกิน 300 คำ
4. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนไม่เกิน 4 คำ และระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ
5. เนื้อหา (Contents) ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้
  1. บทนำ (Introduction)
  2. สาระในประเด็นต่างๆ (Contents)
  3. สรุปและอภิปราย (Conclusion and Discussion)
  4. เอกสารอ้างอิง (References)

6. เอกสารอ้างอิง (References) ใช้การอ้างอิงและบรรณานุกรมของ APA 6th Edition Style (American Psychology Association)

การเตรียมต้นฉบับผลงานที่รับตีพิมพ์ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

1. ต้นฉบับพิมพ์ด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว ระยะบรรทัด 1 เท่า (Single Space) พร้อมระบุเลขหน้า และตั้งระยะขอบกระดาษ ขอบบน 1 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1.25 นิ้ว

2. ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ

3. ชื่อผู้เขียน (Author(s)) ใช้ชื่อเต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point ชิดขวาหน้ากระดาษ โดยระบุชื่อผู้เขียนของแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยเรียงตามลำดับความสำคัญ

4. บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทคัดย่อภาษาไทย ให้ใช้คำว่า “บทคัดย่อ” ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ ส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point จัดแบบกระจายให้สม่ำเสมอ จำนวนไม่เกิน 300 คำ

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ให้ใช้คำว่า “Abstract” ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ ส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point จัดแบบกระจายให้สม่ำเสมอ จำนวนไม่เกิน 300 คำ

5. เนื้อหา

5.1 เนื้อหาของต้นฉบับของบทความวิจัยและบทความวิชาการ มีความยาวไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 (รวมบทคัดย่อ เนื้อหา และเอกสารอ้างอิง)

5.2 เนื้อหาหัวเรื่อง ภาษาไทย ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวหนา และเนื้อหาหัวเรื่องภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ

5.3 เนื้อหาบทความภาษาไทยให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point และเนื้อหาบทความภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 point จัดแบบกระจายให้สม่ำเสมอ

6. ให้ใช้ระยะห่างระหว่างบรรทัด (Line Space) 1 บรรทัด

7. ข้อมูลในส่วนเชิงอรรถ

7.1 ข้อมูลผู้เขียน ให้ระบุ ชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนทุกคน (ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ) ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด E-mail หรือหมายเลขโทรศัพท์ โดยใช้หมายเลขกำกับตามลำดับ และให้ใส่เครื่องหมาย * เป็นตัวยกกำกับท้ายชื่อผู้แต่งหลัก (Corresponding Author) ภาษาไทย ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 point และภาษาอังกฤษ ให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 point

7.2 ส่วนประกอบอื่นหรือแหล่งที่มาของบทความ เช่น แหล่งทุนให้นำไปไว้ในส่วนของกิตติกรรมประกาศ

8. การอ้างอิงเอกสารให้ใช้รูปแบบ APA 6th Edition Style (American Psychology Association)

9. ใช้ตัวเลขอารบิกเท่านั้น และไม่ให้เกิดการตั้งค่าตัวเลขอัตโนมัติ

หมายเหตุ : นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ จะต้องมีการรับรองจากประธาน หรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณาลงพิมพ์เผยแพร่

การติดต่อในการส่งบทความ

งานวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชธานี

เลขที่ 261 ถนนเลียงเมือง ตำบลแจระแม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ : 045-319-900 ต่อ 124

โทรสาร : 045-319-911

E-mail: jriss@rtu.ac.th